

دیکتاتۆریه تی پرۆلیتاریا بو له ناو بردنی رژییمی کاری کرئ گرته

کۆمۆنیزم

تۆرگانی سه نترالی گروپی کۆمۆنیستی ئینتەرناسیونالیست

نرخى € 2 - \$ 3

فیبڕیوهری 2009

بۆ پەيوەندى كۆردن:

B.P. 33-Saint-Gilles(Bru) 3- 1060 Bruxelles-Belgique

<http://www.geocities.com/paris/6368>

<http://gci-icg.org>

بابەتە كانى ئەم ژمارەيە :

* تېيىنى دژ بە دىكتاتورىيە تى ئابوورى

* پېشنيارى ئىنتەرناسيونالىست ئورگواي 1984

* ياخى بوون لە بانىالورا 1993

تېئىنى دژ به دىكتاتورىه تى ئابوورى

زۆردارى بهها (قالىو) به پروسيس - سووربون لهسەر پروجرامى شورشگىرى

سهدهيك زياتر تېپهريووه بهسەر ئه و رهنههيهى ئابوورى (1) كه ئهوهى خستهروو دىكتاتورىه تى بهها كه بههايه تى خووى بهردهوامى پېدهدات جهوههري كومهلگاي سهرمایه داريه و مهنقهعه تى پيويستيه بهرههم هاتووه كان تهنها ئامرازىكن خزمه تى ئه م دىكتاتورىه ته ئه كهن كه له هه موو جيگايهك ئامادهيه . بههاى به كارهيئهر تهنها پالېشتى بههاى ئالوگورپهر ، بهها له پروسيسدايه

هه موو نههامه تيه كان ، هه موو دىكتاتورىه ته كان ، هه موو جهنگه كان ، هه موو چهوساندنه وه و ئازاردانى مروى برېتىن له دهريئى ئه م زۆردارىه جهه نه ميهى بهها كه بوته بابتهيكى راسته قينه ، بوته خواى هه موو كومهلگا

جهان بهريوه ناچيت به گويره يورپاكان ، به گويره سياسه ته كان يان ياساكان ، بهلكو به پيى ئابوورى ، به پيى لووشه بو قازانج و پاره . بيروباوه ربه كان ، سياسه ته كان ، مافه كان و تيروريزمى دهولت ته نيا خزمه تچى به ده ستهئان . و جيگيريوونى ته شه نه سهندنى به رههم هيئانه وهى ئه م زۆردارىه ن

به واتايه كى تر ، دهولت ، ديموكراسيه . . . بو نمونه پيكاها تهى سهرمایه وهك هيژيكي زال (جا له ههچ فورميكدا خووى ريك نجات) ، تهنها دريژكردنه وهى دىكتاتورىه ته قول و پان و بهرينه كهى بههايه بهسەر ژيانى مروفا . تيروريزم ، جا شاراوو بيت يان ئاشكرا ، پارله مانى بيت يان بوئاپيرتست ، فاشيستى بيت يان دژه فاشيستى ، ههچ نى به جگه له دهريئى واقعى بن بهزه يانهى جهائيك نه بيت كه ملكه چى ياساى بههايه

هوئى نيشاندانى ئه وهى كه ئه و چهوساندنه وهيه ، دىكتاتورىه ته ، زۆردارىه ، نههامه تيه . . . له ئارادا نى به به هوئى ههچ كه سيكى تابه ته وه ، به هوئى ههچ " سهروكيكى چهوسينه ره وه " يان حكومه تيكى سهركرده شيت يان ره گه زبه رسته وه (2) ، بهلكو دهريئىكى حه تى په ره سهندنى بههايه له پروسيسدا ، خاليكى تيورى به كلاك ره وهى گرنگه بو بزوتنه وهى شورشگىرى . روونكردنه وهى ئه وهى كه هه موو به ربه ره كانىكان و

چەرمەسەرىيە كۆمەلگى بۇرجىزى لە شانە بىچىنەيە كەمى ئەم كۆمەلگە يەدا ، لە كالا (كۆمۇدىتى) دا ، لە ناكۆكى نيوان بەھاي بەكارھىنەر و بەھاي ئالوگۇر كەردا كۆبۆتەو ، تەنھا ھەر تەكانىك نەبوو بە پىرۇسىسى پەرسەندى ھاوبەشى شۆرشگىزى ئىنتەرناسيونالىستى بەدرىزايى چەندىن سال ، بەلكو دانى رەگەزە . رۆشنە كانىش بوو بە ئاراستەى شۆرشگىزى و ناوەرۆكى پىرۇگرامى

بەدلىيايەو ، ھەموو ئەم بەرجەستە بوونە پىرۇگراميانە ، ئەم تىئورە كە پەردەى لەسەر سەرمایەدارى لادا ، بەرھەمى كۆمەلەى كرىكارانى نيونەتەوھى بوو لە كاتى بەرجەستە بوونە كەيدا ، بەو پى يە ، ھەر وەك ماركس و ئىنجلس چەندىن جار رايانگە ياند ، ئىشى حىزب بوو . . . ئەم پتە بوونە رىكخراوھى و پىرۇگرامىيەى بزوتتەوھى شۆرشگىزى دواتر خوى داكوتا لە مانفىستى حىزبى كۆمۇنىستدا ، لە پەرسەندى بلاوكراوھى شۆرشگىزىدا ، لە چالاكىە راستەوخۆ پىرۇلىتەرىيە كندا ، ھەولدانە سەنتراليزمە كانى لىكەوتەوھ ، . . . وەكو چۆن دواتر لە نيونەتەوھى تەوايەتى يە كەمدا ، لە بزوتتەوھى شۆرشگىزى پىرۇلىتارىيا لە مەكسىكا

لە فەرىيەنسادا (1871-1870) و تادوايى ، (1868-1870)

ئاوا كۆمۇنىزم خوى چە كدار كىد بە چەكى تىگەيشتى بە كلاكە رەوھو ھەموو جۆرە كانى رىفۆرمىزمى رىسوا كىد و ھەنگاويكى بىنەپەتى نا بەرەو چەسپاندى پىرۇگرامە كەى خوى . لە راستىدا ، ھەر لەھەمان كاتدا ، كۆمەلەىكى زۆر لە تىئورى و پارتە بۇرجىزىيە كان (ھەردوو بالە شەرىعى و نا شەرىعە كەى سۆشىال - دىموكراتى) كرىكارانىان كىد بوو ئامانچ و بۇ يە كەم جار خويان خستەروو وەك بەرىيە چدانەوھى كى پەرسەندى بزوتتەوھى پىرۇلىتارىيا . ئەم ھىزو ئابدولۇجيانە رىسواى ھەندى لە دىرندەى كۆمەلگەى بۇرجىزىان كىد و كەوتتە پىشنىار كىدنى "چارەسەرە كان" و رىفۆرمە كان كە ناوەرۆكى كۆمەلگەى بازىرگانى وەكو خوى پاراست ، بۇ نمونە تىئورو پلانە كەى پىرۇدۆھان . ھەندىك لەمانە ناوى خويان نا سۆشىالىستە كان ، پىشكە و تىنخوازە كان ، ئەناركىيە كان ، سۆشىال - دىموكراتە كان ، كۆمۇنىستە كان ، دژە - دەسەلاتە كان . . . بەلام ئەوھ ئاشكرا بوو (3) كە ھەموويان تەنھا دەرپىنىكى بىن كەلكى چەپى كۆمەلگەى بۇرجىزى خوى بوو ھىچى تر وە پىرۇگرامە كەيان تەنھا روو لەوھو بوو كە يەك كىان چەند سەرتەنجامىكى "ئالەبارى" كۆمەلگەى بازىرگانى لابتەرىت و بەس ، خانە بىچىنەيە كە (كالا) ، بەرھەم ھىئانەوھ كەى ، كۆمەلگەى بەرھەم ھىئانى بەھا و بەوپى يە ئالوگۇر و كارى بە كرى بىن دەسكارى . پارىزراوئىت

ئاۋا دژايە تى بەكردەۋەى بزۋوتنەۋەى شۆرشىگىرى بەرۋوۋى دوژمنى رېفۇرمىزىدا ۋە گەلەلە بوۋنى پىرۇگرامى شۆرش خۇشى پەرەيان سەند و خۇيان داكوتى بەشىۋەبەكى دەست بەجىيى. گۈرپىنى حكومت، " دىۋىكراسى كىردنى "دەۋلەت، دەستگىرتى دەۋلەت بەسەر بەرۋوۋومدا، رېفۇرمى زەۋى وزار، بانقى تايىبەت بە ھەژاران يان بەخىشىش بەشىۋەى كۆپۈنى ئىش... ھەرگىز ناتوانىت بەراستى دژىت بە دىكتاتورىە تى گىشتى بەھا كە بەھايە تى خۇى تاۋئەدات ۋە ئەۋە گەمژەبىيە كە ۋابزانرېت لەرې ئەۋانەۋە ئەۋە ئەكېت. تاكە چارەبەك، بۇ ھەموو مەۋقايە تى، لەناۋىردنى ياساى بەھايە، تېكشكاندىكى تەۋاۋو بەزۋرى زۆرەملىيى ئابوورىيە. ئەمە مەرەكەزى، دلى پىرۇگرامى كۆمۇنىستى يە، كىلەلى پىرۇگرامى شۆرشىگىرى تېكشكاندىنى سەرمايەدارىيە بۇ خەباتگىرلىنى ئەمۋە ھەرۋەك چۈن بۇ خەباتگىرلىنى دوپىنىش ۋابوۋە

پىۋىست بوۋن بە تېكشكاندىكى بەزە بروۋزەنگى ھەموو پىكھاتە كۆمەلەيە تەكانى بۇرجۋازى، بە رېكخراۋبوۋنى پىرۇلىتارىا ۋەك چىن و ۋەك حىزب، بە دىكتاتورىە تى ھەژاران و دواتر، زۆر بەرۋونتر، بە دىكتاتورىە تى پىرۇلىتارىا بەماۋەبەكى زۆر بەر لەۋەى ماركس و ئىنجىلس ناۋەرۋكى پىرۇگرامى شۆرشىگىرى لەدەۋرى تېكشكاندىنى ئابوورى دارپىژن لەئارادابوۋ. لەرې ماركس و ئىنجىلسەۋە، پىۋىست بە بوۋنى ۋە ئىمكەنى بوۋنى دىكتاتورىە تى پىرۇلىتارىا بناغەى بەكردەۋەى خۇى داكوتى، بەۋ پىن يە بەرپەرچدانەۋەى ھەچ جۆرە بانگىشەبەكى خەيالانە (بوتۇپىلى) بۇ گۈرپىنىكى رادىكالىانە بەيى تېكشكاندىنى كالا (كۆمۇدىتى). لەۋكاتەۋە ئىتر دىكتاتورىە تى شۆرشىگىرى بۇ لەناۋىردنى كۆمەلەگى بازىرگىنى بەكردەۋە (لەكەل ئەۋەشدا كە ھەموو جارېك بەرپەسى نەبوۋە) نووسراۋە لەسەر ئاللى ھەموو خەباتىكى راستەقىنەى پىرۇلىتارىا دژى سەرمايەدارى و دەۋلەت

تا ئەۋكاتە شۆرشىگىرەكان بە يۇتۇپا ئەبىنران (4)، بەلام ئىستا ئەتوانرېت ئەۋە نىشان بىرېت كە لەپاستىدا رېفۇرمىستەكان و "شۆرشىگىرە" ناۋەناۋەكان (جىزى) بوۋن كە يۇتۇپاكانيان ئەخولقاند

ئەۋەى كە خەۋنىكى خەيالە شۆرشىكى رادىكالى يان رىزگار بوۋنىكى سەرئاپاى مەۋق نى يە " ... بەلكو نىمچە شۆرشىكە، شۆرشىكى سىياسى رۋوتە، شۆرشىكە كە پاىەكانى دامەزراۋە كە بەپىۋە (ئەھلىتەۋە " ماركس، " رەخنەى فەلسەفەى مافى ھىگل " 1844

ئەلف و باى پىرۇگرامى شۆرشىگىرى : دىكتاتورىە تى پىرۇلىتارىا

بههوی رادهی ئەو شیواندن و تەزویرە ئایدیۆلۆجیەیی که بالی بەسەر حالی حازردا کیشاوه، پۆشنکردنەوهی ئەلف و بای پروگرامی شوپشگیژی زیاده‌پوویی نی یه. کاکلهی سەرمایه‌داری ئەمرۆ (وه ناشییت وا نهییت) ده‌قاوده‌ق هەر وهك ئەوهی دوینی یه. وه‌کو چەندین جار له‌وه‌بەر دووپاتمان کردۆته‌وه، پروگرامی شوپشگیژی جیگیره؛ تهنه‌ا دیکتاتۆریه‌تی پرۆلیتاریا و سەرئەنجامی له‌ونا‌وبردنی کالۆ کاری کریگرتیه که چاره‌سەری راسته‌قینه ئەداته مروفايه‌تی

ئیمه زۆر خوشحال ئەبین به‌وهی که بچینه‌وه سەر قسه‌و‌اس له‌سەر ناوه‌رۆك و بواری ئەوهی که ئیمه، کۆمۆنیسته‌کان، پپی ئەلین دیکتاتۆریه‌تی شوپشگیژی پرۆلیتاریا، پیمان خوشه که تەریز بکەبە سەر ئەولایه‌نه دیاری‌کراوه‌ی پروگرامه‌که‌مان که تیک‌دراوه‌و شیۆندراوه له‌لایه‌ن دژ‌ه‌شوپش‌ه‌وه و بنه‌رپه‌تی ئەبیته له‌کاتی ئەو شه‌پوله‌ی خه‌باتی شوپشگیژی جیهانیدا که‌بەت

له‌ ده‌ستپێکردن به‌ تیک‌شکاندن دیکتاتۆریه‌تی به‌ها (قالیۆ) وه‌ك پپۆستییه‌کی میژوویی، ئەوه ئەبیته گرنگیه‌کی بنه‌رپه‌تی که شه‌ربکریت دژ به‌هه‌موو ئایدیۆلۆجیه‌کان (وه‌کو سۆشیالیزم له‌ نه‌ته‌وه‌یه‌کدا) که دیکتاتۆریه‌تی پرۆلیتاریا ئەبینیته وه‌ك دیکتاتۆریه‌تیکی سیاسی، وه‌ك دیکتاتۆریه‌تیکی ره‌سمی (فۆرمه‌ل) ئەم یان ئەو به‌ش له "پرۆلیتاریا" یان "پارتی سۆشیالیست". ئەبیته ئیمه به‌رپه‌رچی ئەوانه بده‌بنه‌وه به‌و تیگه‌ه‌شته‌ی خو‌مان که سیمای کۆمه‌لایه‌تی (سیمای سه‌رتاپایی) دیکتاتۆریه‌تی پرۆلیتاریا توله‌سه‌ندنیه‌کی میژووییانه‌ی به‌های به‌کاره‌ره دژی به‌ها، پیداکرتی پپۆستییه‌ مرۆیه‌کانه دژ به‌ پپۆسیسی به‌ها. ئەمه ئەوه پوون ئەکاته‌وه که بۆچی پرۆلیتاریا هەرگیز ناتوانیته دیکتاتۆریه‌ته‌که‌ی خۆی به‌پینته، وه‌ك ململانییه‌کی سه‌رکه‌وتوو دژ به‌ کالۆ و هه‌موو یاساو ده‌ستوره‌کانی، ته‌نیا له‌سه‌ر ئاستیه‌کی جیهانی نه‌بیته. ئیتر ئەوه ئاشکرايه، جگه له‌و خه‌باته به‌رجه‌ستانه‌ی چین دژی چین، وه‌کو له‌ مه‌کسیکا له‌ سه‌ره‌تای ئەم سه‌ده‌به‌دا، له‌ رپوسیا‌دا له‌ 1917- 1919، له‌ ئەلمانیا‌دا به‌ماوه‌یه‌کی کورت دوا‌ی ئەوه یان له‌ ئیسپانیادا له‌ سالانی سیه‌کاندا له‌ئارادا‌بوو، که خه‌باتمان کردوو دژی هه‌زارو به‌ك ده‌رپینی یاسای به‌ها، قسه‌کردن له‌سه‌ر "دیکتاتۆریه‌تی پرۆلیتاریا" له‌ هه‌چ وولاتیه‌کا‌ین مانایه. هه‌تا له‌و کاته نمونه‌یانه‌شدا له‌ رپیک‌خرا‌ووونی چالاکی شوپشگیژی که په‌نجمان خسته‌ته‌سه‌ر، ته‌نیا ئەتوانین قسه له‌سه‌ر پپیش هاوشیوه و هه‌ول‌دان بۆ سه‌پاندنی دیکتاتۆریه‌تی چیه‌ینا‌یه‌تی بکەین نه‌ك له‌ سه‌ر دیکتاتۆریه‌تی پرۆلیتاریا خۆی، که‌ته‌نیا ئەتوانیته جیهانی بیته

لەسەر ھەمان بى ماناي تەحريفى و رېفۆرمىستى تىئورى ھەللووشى سۆشئاليزمى يەك-نەتەوھيان داھىئاو چىنى سەرورە جىھانىش لەزەتى لەوھ بىنى كە سەبارەت بە " وولاتە سۆشئاليزمەكان " يان " وولاتە كۆمۇنىستەكان " بدووت، دەستە ھەرە رادىكالىكانى چەپى بۆرجوازى ماركسىزمىش ھەستان بە داھىئانى تىئورى دىكتاتورىەتى پۈلئىتارىا لە وولاتىكدا، يان ھىشتا خراپتر، تىئورى دەولەتى كرېكارى، لەسەرەتادا لە رووسىادا و دواتر لە وولاتەكانى تردا.

ھەرورەھا ئەمانەوت پىداگرىن لەسەر ئەوھى كە چۆن پىوست بە ھەلۈەشاندىنەوھى بىيارە سەرەخۆكان لەلایەن يەكە بەرھەم ھىنەرەكانەوھ، ھەلۈەشاندىنەوھى سەرەخۆبى فرۆشيارەكان و كپيارەكان، لەدان و داواكردىن وھ بۆ ھەلۈەشاندىنەوھى يەكسانى تاكەكەسى و سەرەستىەكەى بۆ بىياردان (ھەرە بنچىنەبى كۆمەلگای بازرگانى) سىمايەكى جەوھەرى دىكتاتورىەتى پۈلئىتارىايە وھ لە بەيەكادانە ھاتووەكانى پۈلئىتارىادا ئەبىتە بابەتتىكى يەكلاكرەوھ. ئەمانەوت دووپاتى ئەوھ بىكەينەوھ كە دىكتاتورىەتى پۈلئىتارىا نەك تەنيا ئەبىت كۆمپانىەكان لە بارى ئىستاناندا ھەلۈەشىئىنەوھ، بەلكو ھەرورەھا ئەو يەكانەى كە سەرەخۆن لە بىيار-داناندا، جا چ وھك كۆمەلەكارگەكان وھك گرۇپپىك بىت يان وھكو بەشە ئابورىەكان بىت، لەھەردوو حالەتەكەدا ماناي وايە كە ئالوگور لەئارادايە لەنيواناندا. ئەمانەوت نىشانى بدەين كە ھەلۈەشاندىنەوھى دىمۆكراسى بەھەموو دەرپىنەكانىەوھ، نەك تەنھا پارلەمانى بەلكو ھەرورەھا "شورابى"، كرېكارى، ھتد پىوستىەكى بنەپتە. دواجار، بەلام كەترىن نا، ئەمانەوت برەوبدەين بە رەگەزە كىلەيەكان لە خەباتدا دژى دەستە ئايدىولۇجىەكان (وھكو فىدرالىزم، كرېكارچىتى، "ئەناركىزم"، . . .) كە بوونەتە كۆسپىك لەبەردەم پەرەسەندىنى سەنترالىزمى شورشكىپى و ئۆرگانىكى دژە ياساى بەھا

پىداكرتە پۈگرامىەكانى شورش پەرەئەسنىت لە بەرەرەكانىدا لەگەل پىداكرتە پۈگرامىەكانى سەرمايەدارى و ھەولە رېفۆرمىەكانىدا، ھەر بۆيە ئىمە بەتابەتى وا ھەست ئەكەين كە بوارى تىانىە ھەر ئەبىت ئەم ھىلە كشتىانە بىكشىن لەم نووسراوھدا سەبارەت بە دىكتاتورىەتى پۈلئىتارىا بەسەر دىكتاتورىەتى بەھا، دىكتاتورىەتى ئابورىدا. ھەرچۇنىك بىت، برەوبىدانى زىاترى بابەتەكانى پەيوەست بە تىكشكاندىنى دىكتاتورىەتى بەھاوھ دوورمان . (ئەخاتەوھ لە ئامانجى ئەم نووسىنە و بەزووى ئەبىتە جىبى سەرنجى نووسىنىكى تر) 5)

تۆبىنەوھى كراوھ لەسەر دىكتاتورىەتى ئابورى

ئىمە لېزەدا ئەمانەۋىت دەستىشانى ھەندى بۈيۈك دىكتاتورىيە تى ئابۋورى ئەمىر بىكەن، پەرەسەندىنى دىكتاتورىيە تى ھاۋچەرخى سەپىتراۋ بەسەر ھەموو مەيدانەكانى ژيانى مۇۋىدا لەلەين پروسىسى بەھاۋە، لىكۆلنەۋەى فۇرمى ھالى ھازىرى زال بەئامانجى بەرزكردنەۋەى بابە تى بوۋنى مۇۋى بەرۋى جانەۋەرى بىن رۇودا كە ئەۋىش ئابۋورى يە

ھەتا لەگەل ئەۋەشدا كە دىكتاتورىيە تى ئابۋورى ھەمىشە سىماى جىگىرى سەرمایە بوۋە، ھەر چۆنىك يىت پروسىسىكى دىرېژى ۋىست بەر لەۋەى خزمە تى ئابۋورى بىتە ئەرك، پىۋىستى قوربانى دانى كەسىك لەپىتاۋى پىشېرىكىدا، ناچار بوۋن بە دانى تۋانابەك بە ئابۋورى نەتەۋەى يان ھەچ داۋابەك كەقائىشى كەمەرەى ئابۋورى "پتەۋ ئەكات" ئەكرېت بەكرۋەبى پراگەبەنرېت. ئاۋىكى زۇر رۇۋى بەژىر پردەكەداۋ ۋە خۋىنىكى زۇر رېژا لەسەر ئاستى جىھانى تا لەدواجاردا گەشتە ئەۋەى كە ئەۋە ۋەرىگىرېت ۋەك پىرپىرىكى سىروشتى شتەكان كە مۇۋى بىن نىرخەۋ ... ئەۋ شتەى كە گىنگە ئابۋورى نەتەۋەى، پىشېرىكىكەرىپتى يە

لەگەل ئەۋەشدا كە كۆمەلگەى بۇرجۋازى، بەتابە تى ئابۋورى نەتەۋەى، ھەمىشە بوۋنى مۇۋى ۋەك تاكە مانابەكى دەۋلەندىبوۋن لەبەرچاۋگرتۋەۋ بەس، سەرمایەدارى بەدىرېژابى سەدەكانى راپردوۋ ئامانجەكەى خۇى ھەشارداۋە (بەلەبەنى كەمەۋە لەرۋى ئايدۇلۇجى ۋە بەشۋەبەكى جىزى) ۋە ھىچ كام لە ھكۆمەتەكان نەيان تۋانۋە كە بلىن، بەۋ شىۋە ئاشكرايەى كە ئەمىرۇ ئەبلىن، لەسەر خەللىكى پىۋىستە كە ژيانان بىكەنە قوربانى بەرژەۋەندى ئابۋورىبەكان. فراكشەنە بالادەستەكانى بۇرجۋازى ئەگەرىن بۇ (ۋە، بۇ بەشى زۇرى، دۇزىنەۋەى) رىگەكانى بەرجەستەكردنى بەرژەۋەندى ۋە پىۋىستەكانى چىنەكەيان ۋە فراكشەكەيان بە بەرژەۋەندى چىنەكەيان بەپلەى يەكەم ۋە، ھەموو كۆمەلگە بەپلەى دوۋەم (بارودۇخىكى بىنەپە تى يە بۇ دەست ئاۋالە بوۋنى چىنى زال لە سەپاندنى خۇپدا بەبى رۋوبەرۋوبوۋنەۋەى تەقىنەۋە بەربلاۋەكان). ھەرگىز ھىلاك نابن لە دوۋبارەكردنەۋەى ئەۋەى كە كىشەى بىن بەش بوۋنى جەماۋەر چارەسەر ئەكرېت لە ماۋەبەكى مام ناۋەندى يان دىرېژدا ۋە ئىتر جىھان ئەبىتە شۋىنىكى ئاسوۋە. ھكۆمەتەكان مزگىنى داھاتۋوبەكى يەگىجارخۇشيان پىداۋىن بەھەمان شىۋەى كە قەشەۋ مەلاكان مزگىنى مەملەكەتى بەھىشتيان پىدەداىن

ئەمرو، قسە و باسى لەو بابەتە لەئارادا نى يە ، چى تر مزگىنى داھاتوويەكى خۇشتر لەسەر زەوى نى يە ، باسى چارەسەرکردنى برسىتى و دامامى نى يە - ئەوان بەئاشكراو بەدلنايەوئە ئەو رانەگەيەنن كە پيويستە ئىمە بەردەوام يىن لە خواردنەوئەى خۇماندا و لەگەل ئەوئەشدا داھاتوويە هيشتا ھەر خراپتر ئەيىت . لەرپاردوودا ، ژمارەيەكى كەميش پىروايان بەوئەبوو ، ئەوئەترا كە يى دەرامەتى لەكۆل ئەيىتەوئە ، لەبرسىتى و نەدارى دەربازتەيىن بە پەرەسەندنى ئابوورى وئە پى يە ، لەداھاتوودا ، تايىت كەمتر ئەبنەوئە . ئەمرو ، ھەتا مەبەستيشيان نى يە ئەو راستى بە بشارنەوئە كە لەو جىھانەى كە ئەوان مزگىنى لى دەدەن ، ھەميشە خەلكاىك ئەيىت كە لە تەنگانەدا ئەبن ، وئە تايىت . زياتر و زياترئىش ئەبن لەسەر خۇلە عمەلەكان

سياسەت مەداران و ئەندامانى حەكومەت چىتر ووتار نادەن بۇ داواکردنى قورىانى دان بەناوى جىھانىكى باشتر بۇ ھەمووان . ئەوان بەئاشكرا بانگىشەى پيويست بوون بە رەوانەکردنى خەلكانى زياتر بۇ يى كارى ، برسىتى ، دامامى ، . . دەكەن ، پيويست بوون بە برىنى كلفەى كۆمەلەيتى ، ھتد دەكەن ، چونكە ئابوورى ئەوئەى ئەويىت بۇ ئەوئەى بزنسەكان بەتوانا بەكات لەپيشبرىكىکردندا . بۇ گەيشتن بەوئە پەرەسەندنى سەرمایە تەنھا يەك پىروگرام ئەسەپنىت بەسەر ھەموو فراكشنەكانى بۇرجوازىدا ، ھەتا زياتر ووتارەكانيان بەرەوئەوئە بچىت كە لەيەك بچن ، زياتر ئەوئە ديارە كە جياوازى نى يە لەئىوان سياسەت مەداران و حەكومەتەكاندا . كەمپىنەكانى ھەلبۇزاردن ، خەباتە پارلەمانىەكانيان و ئىنقلابەكانيان پىروگرام و فراكشنە جياوازەكان دانامەزىنىت دژ بە يەكترى ، بەلكو ئەوان تەنھا مەملەنى ئەكەن لەسەر بەشيان لە دەسكەوتەكاندا ، لە بەرتىل و تىكەولیکەكانى تردا ، كە دەنكە دەنكە دابەش ئەيىت بەسەرياندا بەگويەى توندووتىژى /سوربوونيان لە خەباتەكەيان بۇ بەرزکردنەوئەى چەوساندنەوئە بەدەستەئىنانى زىدەبايى : ھەتا زياتر بەتوانابن لە چوارچىوئەدان و پەيوەست بوون بە پىوانە توندووتولەكانەوئە ، بەشەكەيان . زياترە

ئابوورى بۇخوى بۇتە بابەتىكى زال لای ھەموو سياسەت مەدارو حەكومەتەكان . لەرپاردوودا ، جىگەى يەك لاکەرەوئەى ئابوورى شاردرابوئە لەپشت ئاين ، سياسەت يان ئابدولۇجىە جۆرەجۆرەكانى ترەوئە و ھىچ رىيگەيەك نەبوو كە ئابوورى بەكاربەيتىت وەك بەلگەى ھىزىك دژ بە بوونى مەوقەكان ؛ جگەلەوئەش ، ئەگەر ھىچ سياسەت مەدارىك و حەكومەتىك غىرەتى ئەوئەى ببوايە كە پەردەى لەسەر نەيىنى دەسەلات لادبايە و بەئاشكرا ئەوئەى بووتايە كە پيويستە ھەمووان لەسەر تاشەبەردى ئابوورى ، لە بەھىزکردنى ئابوورى نەتەوئەدا بىنە قورىانى ، ئەوا بەپيشەرم دائەنرا

تاوانی ئالۆزی پەچە لەکی بۆرجوازبەت (ئەوهی که سیستمە کۆمەڵایەتیەکی خۆی سەپاند بە ناوی خەلک و دادپەرۆری کۆمەڵایەتیەوه - " نازادی، یەکسانی، بڕایەتی ") بردی بەرەو ئەوهی که ئەو راستی یە بشاریتەوه که ئەم سیستمە قوریانی ئەدات بە بوونی مرۆف لەبەرخاتری پارە. سیاسەتمەداران ئەو گالته جاری و روشنیەیان حەشارداوه که ئابووری ناسەکانی بۆرجوازی (لەبابەتی دەیفد ریکاردۆ) دۆزیویانەتەوه و یاداشتیان کردوو له بەرهمە زانستیه کانیاندا. سیاسەتمەداران، ئایدیۆلوجیستیه کان، پیاوه کانی حکومەت ئەرکی پاراستی " نهنیه که " یان له چوارچیوهی " داهینه رانه " دا گرتبووه ئەستۆ. ئەمرۆ، بە پێچهوانه وه، ئەوان زۆر بە ئاشکراو بە بەربالۆی ئەوه پائەگە یەنن که: تاکە شتیەک که گرنگ بیت پراکردنە بەدوای قازانجا، توانادانە بە ئابووری نەتەوهیی و ئەگەر خەلکیش بکەونە هەلاکەتەوه بەهۆی ئەو مۆتەکەبە وه، ئەوه ئیتر پێوستیه که. هەموو سیاسەتمەداریک هەولی ئەوه ئەدات که خۆی هەلکیشیت بە لێهاتوویی لەبەدەست هیناندا، بەوهی که داوا له دانشتوان بکەن که زیاتر ئیش بکەن و کەمتر وەرگرن

تیکشکاندنێ مرۆف و تیکچوونی هاوکاری نیوان کەسەکان گەیشتۆتە ئاستیکێ شیعی: ئەوه بۆتە شتیکی سادە، معقول و سروشتی که خەلکی حەقە برسی بن بۆ ئەوهی بزسەکان بتوانن قازانج بکەن. بەو شیوهیەیی رینومایمان ئەکەن که چەترەکانمان لەگەل خۆماندا بەرین کاتیک بارانە، بەهەمان شیوه پیمان ئەلین که سەدەها هەزار کەس، ملیۆنەها له مرۆفەکان ئەبیت ئازار بچیزن له پیناوی ئابووری نەتەوهدا، وه ئەلین تاکە ریکاش بۆ دەربازبوون لەم نەگەتیه زیاتر ئیش کردنە. وهک ریکایهک که لیوهی هەولی ئەوه ئەدەن روتمان کەنەوه لهو دەنکه دەنکه هاوکاریه چینایه تیانهی که هیشتا له ئارادا ماون، داوای ئەوه ئەکریت که تەبەروعات بدەین بە ریکخراوه نا حکومیه کان (ئین جی ئۆ) یان کە له وپەله بەکەلکەکانی ناو دوکانی گەرە کە کمان بکړین و بیدەین بەوان بۆ. ئەوهی بینیرن بۆ نەدارەکان له پارچە یهکی تری جیهان. خۆبەختکردن و بەختیاری تاکە کەسی فەرمانی ئەمرۆن

پروونکردنەوه یان بەهانه هینانەوهی زیاتر بە راستی پێوست نی یە - ئەوه ئاشکرایه که پاددهی له بەر یه کتران، پاددهی نامۆبوون له پێوستیه مرۆیه کان و له کۆمۆنهی مرۆیی هینده بەربالۆه که بەتەواوتی بەلای هەموو کەسیکەوه ئاسایه که سیاسەتمەداران چەندین سەعات چەنە بازی بکەن سەبارەت بە سەرژمێریه ئابووریه کان، سەبارەت بەوهی که پێوسته لەسەر خەلکی خویان بەختکەن بۆ ئەوهی بزسەکان قازانج بکەن. بەرجەسته بوونی، واقعیهتی مرۆف، گۆرپدراوه بۆ بابەتیکی پەتی (پرووتی) تەواو، بەو پین یە ئەوهی که بە بەرجەسته و حەقیقی ئەبیریت بەلای جەماوەریکی بێ شوومار له هاوولایه - تەماشاکەرەکان له راستیدا

بابه تیکی پروتی (نہ پستراکشن) ته واوه : خیروبه ره که تی وولانه که یه ، داهاتووی تابووری نه ته وه یه . شوپشی به ناوبانگ له کومونیکه یشندا (په یوه ندی به ستن) ، ته وه له راستیدا لیکترازانی مروقی برده ناستیکی وا که هرگیز له وه بهر نمونه ی نی یه ، هوکاریکی ته واوبوو له م گشتی بوونه وه نه پستراکشنه ی ره گزی مروفا . شتیکی مه حال بوو که قناعه ت به پرولیتاریه به ک بکرایه له سده ی رابردودا یان له سهره تای تم سده به دا به وه ی که ته وه نه و نی یه ، هاورپیکانی نی یه ، مناله کانی نی یه ، دایک و باوکی نی یه ، . . . به واتایه کی تر چینه که ی ، مروقایه تی . . . نی یه که گرنگه ، به لکو " پیوانه که ی ماستریچیه " ، " پلانی نه لف یان پلانی با " ی میرکوژبه (6) ، " سوودوه رگرتی تابووریه که مانه له م سهرانه یه ی دوابی " . . . ، تم نه پستراکشنه مافیکی بوونی مزنتری هه یه له مروف که له گوشت و خوین پیکهاتوه . له بهر نه مبه که نه و پرولیتاریه ی به گویره ی پیوستیه کانی خو ی و پیوستیه کانی چینه که ی هله سووریت پیلان نه گزیت دژ به فرمانه دیوکراتیه دامه زراوه کان

مناقشه کردنی ته وه ی که تا چ رادده به ک تم بارودوخه ناستی بابه تی و میژووی هه موو سیسته مه کومه لایه تیه که ی بورجوازی دیاری نه کات ، ته وه ی که چینی سهروه ر چی تر له توانیدا نی یه که هیچ پلانیکی زیندوو بو ره گزی مروف بجاته روو ، یان به پیچه وانوه ، تایا تم بارودوخه ی نیستا نه یی ته وه ناشکرا نه کات که تم سیسته مه نه توانیت دریزه بدات به سه پاندنی هه چ جوریک بیت له خو به خت کردن ، ته وه ی که پرولیتاریا له توانیدا نی یه که خو ی پیکه یه ته وه وه ک چینیک ، وه ک هیزیکی میژووی له نیستای میژووه که ماندا ، له چوارچیوه ی تم نووسینه به دهره . له هه چ حاله تی کدا بیت ، تمه له و پروایه داین که هه ردوو تم واقیعه سیمای بارودوخه نیستای نینه رناسیونالیستی یه ، تا نیستا هه ر چون چینی سهروه ر هه میشه وا خو ی نه نوینیت که هیچ رادده ی (لیمیت) بو نی یه وه پرولیتاریاش ته نیا ناو به ناو و به شیوه یه کی ناوچه یه ی وه لام نه داته وه ، به یی ته وه ی بتوانیت خو ی پیکه یه نیست وه ک هیزیکی جیهانی . تم بارودوخه به رده وام نه ییت له پیداگرتن وه ک هاوجووتیک له سیمای ناکوکی خه باته کانی . (سه رده می نه مرو 7)

نه زمه " یان " بوژانه وه " ، هه میشه هه ر قه وانه کونه که یه "

نه زمه هاتوته ناراه ، نه ییت پشتینه کامان قایم که ی " ، " بوژانه وه له ناسکیدایه ، ته نها توزیکی تر تیکوشانی " نه ویت " ، . . . " تمه پرووناکلی له کوتابی تونیله که دا به دی نه که ی ، نیستا کاتی ته وه نی یه که داواکاریه کان مجریته

روو" ، " ئىمە خەرىكە بەرەو باشى ئەچىن ، بەلام پەرسەندەن ھېشتا كره " . . . ئەمە ئەو بەكە چەپ و راستى ئەم دىمەنە (سپىكتاكل) ئەيدات بەگۇماندا بەمە بەستى سەرشۆرپە كىردىمان بۇ دىكتاتورىيە تى ئابوورى . ئەگەر ئەم ئابوورىيە نەعلە تى يە خراب رۇى ئەوا ئەيىت ئىمە قوربانى بەدەن بۇ ئەوئى بىخەينەو سەر رىچكە ، ئەگەر باش رۇى ، ئەوا ئەيىت ئىمە بەردەوام ھەول بەدەن بۇ ئەوئى گىرقتى توش نەيىت و بەوئى يە زىاترىش پەرسەينىت ، ئەگەر لەپەلە قازىدا بوو ، ئەيىت ئىمە قوربانى زىاترى بۇ بەدەن تا بتوانىت پى ھەستىئەو . ئەمە رۇشنتىن فەرمانى ئەو سىستەمە بەكە ئىمە گىرۇدەن . ئەوئى كە پىمان ئەلەن ئەوئى بەكە " بەردەوام بە لە سەول لىدان ، شتىكى مەحاله " . كە ئەم سەفینە بە جى بىلىت

ژيان بەھىوئى ئەوئى كە رۇژىك دىت حكومە تىك ، پارتىكى سىاسى ، نەقابە بەكە يان كە نالىكى تەلەفىزۇن . . . ئەو ھەوالە خۇشە رائەگە يەنىت كە لەمرو بەدواوئە ئىتر ئىمە ئەتوانىن ژيان بەسەر بەرىن بەبى خۇبەختكىردنى زىاتر ، ئىتر ئىمە لە ژيانىكى باشتردا ئەژىن و تەنانەت فەقىرتىرىش سەنگىن ئەيىت ، بەھوئى بەرزىوونەوئى كرى و يارمە تى كۇمە لايە تىوئە ، ھەموومان ئىش كەمتر ئەكەن و زىاتر ئەخۇن ، ئەمە ھەر وەكو ئەوئە وائە . باوەر بە بابە نۇئىل بىكەيت بۇ ئەوئى بەھىوئە بۇت

تېئىنىەكان

بەدەقىق تر ، حەقە بلىن " رەخنەگرتن لە دەرىپىنە تىئورىيە كەئى ئابوورى " چونكە ئىمە مەبەستمان لە يەكەم (1) پىكھان و شىكردنەوئى تىئورى ئەم پروسىسە بە . لە راستىدا ، دىكتاتورىيە تى بەھا لەنەشونما كىردنابە لە رەچەلەكى ئالوگۇرەوئە ، لە سەربەخۇيە تى بەھائى ئالوگۇرەكەرەوئە و پەرسەندەننى ھاوتابى گشتى ، ھەتا گەبشتن بە دامەزراندنى كۇمۇنەئى پارە وەك كۇمۇنە بەكە تاك و بى وئىئەئى سەرشۆرپە كەرى مروئى : ھەموو بەشەكانى مروئى

بووه سهرشورپی ئەم دیکتاتوریه ته (پراکتیک ئەوهی نیشاندا ، دژ به هه موو جوژه کانی ئایدۆلۆجی ، به "مارکیست) هه که شیوه وه ، که له و ساته میژووپیوه وه ، به بی له بهر چاوگرته شیوه ده سته جیکانی به رهه م هیئان ، مروف ته نهها بوته هیزی کار بو به رهه مهینانه وهی سه رمایه ی جیهانی و بهس). له بهر ئەوهی پرۆلیتاریا تاکه ماده ی ئەم دیکتاتوریه ته وه دژیه تی له سه رتا پایدایا ، به شیوه یه کی بوونی و ناوه روکی ، له گه ل هاته نه ئاراهه ی خویدا ره خه گرتی .ئهو له ئابووری سه ری هه لدا

یگومان ، سه رمایه داری هه ر به رده وامه له ووتنه وهی ئەوهی که هه ندی له خاوه ن کاره کان (بوسس) (2) چه وسینه رن (وه کو ئەوه ی هه موویان وا نه بن) یان دیکتاتورن ، هه ندی له که سه شینه کانی وه ک پینوشی ، هیته لهر یان سه دام به رپرسن له جه نگ و به ره ره یه ت

ووشه ی "رۆشن" نایت به مانی دیموکراتی ووشه که وه ریگرت ، به و مانایه ی که زۆریه ی پرۆلیتاریا کان (3) به رۆشنی دوژمنه که ی خو یان ده ستیشان ئەکرد له ناو ئەو بزوتنه وانهدا ، به لکو به و مانایه ی که پراکتیکی کومه لایه تی هه موو ریفورمیسته کان به شیوه یه کی مه وزوعی خو ی دژه به به رژه وه ندیه کومه لایه تی و میژووپیوه کانی سه رتا پای پرۆلیتاریا ، به و مانایه ی که ریفورمیزم ، جا هه ر شیوه یه کی بیت ، کومه لگای بازرگانی ، به نه چه ی هه موو مۆته که کان (ئیفل) به رهه م دینیه وه و پاریزگاری لیده کات . ته نهها که مایه تیه کی زۆر یان کم ریکخراو بو ، زۆر یان کم مه رکه زی بووه له هیزیکی سه ره خودا به گویره ی سه رده مه که ، له توانایدایه به ئاشکراو به راسته وخوپی ئەوه رسوا بکات . ئەوه ئاشکرایه که سووربوون له سه ر پرۆگرامی شوپشگیزی ، به رته نجامی به ره ره کانی گشتی هه موو پرۆلیتاریا دژی کومه لگای سه رمایه داری ، ته نهها ئەکریت که هوشمه ندانه پوخته بکریت له لایه ن که مایه تیه کی پرۆلیتاریا وه ؛ بانگیشه کردنی پیچه وانه ی ئەوه هه ر وه کو ئەوه وایه که ئیشبکریت بو هه لوه شانده وه ی چینه که ، تیکدانی چالاکی میژووپی پیکه اتی پرۆلیتاریا به وه ک حیزیک

مه به ستمانی ئەوه نی یه که تا ئەو ساته شوپشی سه رانه ری خه یال یک بووه ، به لکو پرۆگرامه کان ، پرۆژه (4) کومه لایه تیه کان تا ئەو کاته ش له بوچوونه کان (ئایدیاکان) و ئاره زوووه کانی شوپشگیزه کانه وه له دایک ئەبوون و هیشتا تیکه ل بوون له گه ل پووخته کردنی جیهانی ئەو ده مه . له به رته وه ، جگه له وه ی که شوپشگیزه کان ته واو به پیچه وانه ی ئەو ریفورمیستانه وه هه لسه سووران ، پرۆژه کانیان ده رپی هه مان ئاست له خودا برین (ره بچه) و به ره ره کانی نه بوو . بو نمونه ، ئیمه مه به ستمانی له هه موو ئەو شتانه یه که پیمان گو تراوه " سۆشیا لیزم و کومونیزمی خه یالی" که تیایدا پیداکرته شوپشگیزه کان ژیاوه له گه ل سووکه ریفورمه کانی بو رجوازی جیهانیدا

باشترین رېښگا بۆ پهره پيدانى ئەم خالانە پشت به ستنه به شيكردنه وه كانى تاقىكردنه وه كانى پروليتاريا له (5) ههولدانه شوپشگيزيه كانيدا، زور به تايبه تى له شيكردنه وهى هوكانى به زينه كانى. بهم مانايه، ئيمه بهرده وامين له ئيشكردنى پروگرامى سهره كى له سهر سهرده مى شوپشگيزى 1917-1923 ى جيه هانى، ههروهها له سهر ههولدانه شوپشگيزيه كان له مه كسيكدا له سهره تاي ئەم سه ده يه وه له ئيسپانيدا له سالانى سيه كاندا

رېښگه وتنى بازرگانى بۆ يه كخستى ئه رجه تين، به رازيل، ئورگواى، پاراگواى پيكه وه (6)

له سهر ئەم بابه ته خوڤندنه وهى " نيشانه گشتيه كانى خه باته كانى ئەم سهرده مه " له كومونيزمى ژماره دوو دا (7) به كوردى، يان ژماره نو به ئينگليزى ... به كه لكه

پېشنیاری ئىنتەرناسیونالیستی

تېكراي ئەم پېشنیارە ئىنتەرناسیونالیستی بەی كە لە كۆبوونەووی مانگی شبانی سالی 1986دا لە ئۆرگواي پيك هات.

بۆ ھەموو ئەو گروپ و تېكۆشەرانی كە خەبات ئەكەن لە پیناوی شوێشی جیھانی پرۆلیتاریادا

لە 22 و 23 ی شبانی 1986 دا، گروپیک لە تېكۆشەران (بە تايبەتی لە ئەرجه تین و ئۆرگواي) كۆبوونەوویە پیک هیئا، بە مەبەستی ووتووێژ کردن لە سەر باری ئیستای جیھان و ئەرکە کانی پرۆلیتاریای شوێشگێر. کۆتایی ئەو كۆبوونەوویە بەو هات كە بە رووی هیژی بۆرجوازی جیھانی دزی پرۆلیتاریا، بەرووی باری ئەمرووی بێ هیژی شوێش دا، بەرووی پێژ و بلاوی و لیک دا برانی وورده هیژی چینیەتی شوێش . . پێویستە بە کیتی و کۆمۆنی خەبات پێش بجزیت، بە مەبەستی زال بوون بە سەر ئەو کەم و کورپی و بێ هیژیەدا، لە رپگە بەرپەرچدانەووی سیکتاریزم و مۆرکی نەتەووی، کە کاریگەری زالیان ھەبە لە سەر تێروانی خەباتی ئیونەتەوایەتی. وەك ھەولیک بۆ ئەم مەبەستە، ئەو ھاوڕین یانە کە بە شداربوون لەم كۆبوونەوویەدا ھەلوێستی خۆیان لە رپگە ئەم پېشنیارە ئیونەتەووی بەو ئەخەنە روو:

ھەندێ لە پێش چاوگرتن و بنەمای پێویست

لەوانە بە دەست پێشخەرە کە لەم چەشنە بە غەریب وەرگێرت، کە "لەم جیگایەو" کۆمەلن ھاوڕین، بان گروپی نەناسراو، دین و بانگەوازیك، بان پېشنیاریکی، لەم چەشنە ئاراستەیی ھەموو ئەوانە ئەكەن كە لە زۆر جیگای تری جیھان دا بە توانایە کە تاراددە بەك بە هیژ تر، بان پێشکەوتوو تر لە رووی روێشی ھەلوێستدا ئالای ئیونەتەوایەتی پرۆلیتاریا و شوێشی جیھانی پرۆلیتاریان بە ئاشکرا بەرزکردۆتەو.

بەلام لە راستی دا ئەم بانگەوازه، نە بانگێشە "ئەم جیگایە" یە، و نە ھەلوێستیکی "کۆتوپرە"، بە لکو بانگەوازی بەردەوامی ھەموو کۆمەلێکی شوێشگێرە کە تێ ئەکۆشیت ئەو دیوارە پڕوخییت کە سەرمايە ھەلی چنیو، کە بوونی بێ هیژی خۆیان ئەبینن لە رووی ئەو دا بلۆسین و پەلامارانە کە بۆرجوازیەت بەك بەدوای بە کدا رووبەر رووی پرۆلیتاریای ئەکاتەو. بانگەوازی ئەوانە بە کە چ لە سەردەمی شوێشگێری دا و چ لە سەردەمی زالی دژە شوێشگێردا ھەست بە دەرئەنجامی ئەو لاوازی و لە بەك دا برانە ئەكەن، لاوازی بە کە تەنبا لە رووی ژمارەو نە یە، بە لکو لە رووی سیاسیشەو، چونکە ناکریت لە چوارچێووی نیشتمانی و ناوچەیی دا چارەیی ئەو بارو زروفە بکرت کە رووبەر رووی شوێشگێرەکان دەپێتەو.

ئیمە دلیان لەووی کە لە زۆر جیگای تری جیھاندا زۆر گروپ و تېكۆشەری تر لە ھەلسوڕاندان، یاخود بەرەو پیک هاتن ئەچن، ھەر وھا زۆر تېكۆشەری تر لە خەباتدان بە مەبەستی خۆ دا پچرین و دژایەتی کردنی چەپی کلاسیکی، " سالی نیزم"، تروتسکیزم" بە ھەموو دەستەو تاقمەکانیەو، دژایەتی کردنی سیاسەتی ریفۆرمیستی، کە پالپشتی بۆرجوازیەتە لە

ئىمە بىن گومانىن لەۋەي كە لەو ۋولتانهى ئىمەي لى نىشتە جىن، ھەرۈك جىگاكانى تىرى جىهان، زۇر كۆمە لەو خەباتىگىرى كرىكارى ھەن كە خەبات ئەكەن و دەپىشخەرى برەۋىن ئەدەن بەمەبەستى داپچىن لە سىياسەتى بەرە كۆرەنە و بەكگرتن و پاشكۆپەتى لەگەل بۇرجوازىيەت دا، بەلام ئەوانە لە ئەنجامى نەبوۋى سەرچاۋەبەكى نىۋنەتەۋايەتى خەبات، ۋە لە ئەنجامى بوۋى كرىكارى قورسى بۇرجوازىيەت لە ناو بزۋوتنەۋەي كرىكاراندا ئەپوخىن، لەلایەن گروپەكانى سەرمايەۋە ئەقۇزىنەۋە، ياخود بەكورتى بىن سەرو شوپن دەنگىان نامىتت.

ژماربەكى كەم لەوانە ئەتوان بەرگەي يەكەم لىدان بگرن، بەلام بىن گومان پوۋبەروۋى ئاسۋبەكى لەق ئەبنەۋە كە ئەنجامەكەي داپرانى سىياسى و پىۋىستى تىن پەربوون بە زۇر قۇناغ و داپىشنى سەرلەنۋى رىگاى تىكۆشانە، بەم جۇرە خۇبىنەنەۋە لە بەردەم دەرگايەكى داخراۋدا، پاشان دەست پىن كۆرەنەۋە سەرلەنۋى لە سفروۋە لەسەر زۇر بابەت. بەم شىۋبە ھەموو ئەو كىشانە ئەبنە واقىيەكى رۇژانەي گران و ۋەك لوغمىك ئەبىتە تەگەرەي بەردەمى ھەموو پىۋىستەكى خەباتى ئەو ھىزە لاۋازانە، ئەمە شان بەشانى ھەموو لىدانىكى سىياسى و ئابۋورى تر كە ئەو ھىزانە روۋبەروۋى ئەبنەۋە.

ئايا ئەلئەرتايفىكى تر جگە لەو رىگاىە لە بەردەستدایە؟ ئايا پەربەۋەردى ھىلىكى شۇرپىگىرى نىۋنەتەۋايەتى، يان بەلایەنى كەمەۋە ناۋەرۋىكىكى ئەو ھىلە، پىۋىستە ھەر بەۋ جۇرە ئەنجام بدرىت، واتە ھەنگاۋ بە ھەنگاۋ، گروپ بە گروپ، شار لەدۋاى شار، ۋولت دۋاى ۋولت، نەۋە دۋاى نەۋە؟ ئايا پىۋىستە ھەر لایەتەك بەھەمان ھەنگاۋدا پرەت، ۋە بەرھەستى ھەمان كىشەكان بىكات، خۇي با بەدەم ھەمان لىدانەۋە، ۋوشەۋ رىستەكانى باش فەحس بىكات بۇ پىك ھىنانى ھەمان دەربىن، پاش ئەم رىگا دور و درىزە، پاش ئەۋەي بەھىز بوۋ ۋە بوۋە "حىزب"، كۆبىتەۋە لەگەل لایەنە "ھاۋتا" كانى تردا، يان گەر كەس نەبوۋ ئەۋا برەۋ بە ھىزى خۇي بدات ۋولت دۋاى ۋولت؟

ئىمە پىۋامان وانى يە كە ئەمە تاكە ھەلبىزاردن بىت، بەلكو پىۋامان ۋايە كە بەم رىگاىە ناتوانىن شىتىكى بەكەك ئەنجام بدەن. بە پىچەۋانەۋە، پىۋامان ۋايە كە تاكە ئاسۋبەك كە روۋى تىن بىكرىت خەباتى نىۋنەتەۋايەتى بە. ھەرۈك چۈن باس كۆرەنە لە بوۋى كۆمەلگى كۆمۇنىزم خەپالە تا تاكە ۋولتەكى سەرمايەدارى لە جىھاندا ماىتت، ھەر بەۋ شىۋبەبەش باس كۆرەنە لە ئىنئەرتاسىۋالىزم ئەبىتە خەپال، كا تىك كە ئەۋ ئىنئەرتاسىۋالىزمە تەنھا بە راپاگەباندنى ھاۋكارى لەگەل ئەم ياخود ئەۋ خەباتى كرىكاران لە جىھاندا نىشان بدرىت، يان بە چەند دەربىن و دروشمىكى بىقەدار دۇى جەنگە و چەكاربوون و ئىمپىرالىزم نىشان بدرىت.

ئىنئەرتاسىۋالىزم بەلای ئىمەۋە تىگەبىشتن و مەبەستىكى ترە، بىرى يە لە ھەۋلدان بەمەبەستى تەجاۋەز كۆرەنە ئاستى كۆمۇنىتى ئىنسانى، چۈنكە چۈرچۈۋەي ئىنئەرتاسىۋالىزمى شۇرپى پىۋىستى بە يەكىتى و لەبەكدانى ھەموو تۋانا شۇرپىگىرەكانە بە ئاراستەي داپىشنى ستراتىجىەكى يەكگرتۋە لەسەر ئاستى جىهان، ۋە ھەرۋەھا لایەنە پىۋىستى بە سىياسەكەشى لە روۋى ئەۋ ئەركانەي كە بەرەۋروۋمان ئەبنەۋە لە ۋولت و ناۋچە جۇراۋجۇرەكانى جىھاندا.

ئاشكرايە كە ناتوانىت چارەي ئەم مەسەلەبە بىكرىت نە بەرپىگاى ۋوېستىكى پاك و تەمىز و نە لە ماۋەي شەۋرۋىژىكا، ۋەنە بەكۆرەۋەبەكى دور و درىزى "پەروەردە كۆرەنە ۋە ھۇشيار كۆرەنەۋەي زانستى" يە، ۋەك نىۋنەتەۋايەتى دوۋەم ، ۋە بىن گومان زۇر لایەنى تىرىش، ۋاى نىشان ئەدەن، ۋە نە بەرپىگاى "كۆكۆرەنەۋەي ھىزى يەك بەبەكى تىكۆشەرەكان"، يان بە رىگاى داپىشتى "تېۋرىكى تەۋاۋەتى"، ۋە يان بەرپىگاى پىك ھىنانى "سەر كۆرەنەۋەي يەكى ۋا كارامە كە لەكاتى پىۋىستى خۇي دا بىتە گۆرەپانى جەنگەۋە"، ئەۋ كاتە پىۋىستەي، كە داھاتۋوبەكى ھەمىشە دورە، كە خەباتى پىۋىستە دۇى سەرمايە ئىتر بۇتە خەباتىكى رۇژانەي بەردەۋام، بەلای ئەم ئاراستە سىياسىانەۋە ئەۋ خەباتە رۇژانەي يە پىۋىستە تەۋقوت بىكرىت، يان ھەشار بدرىت، ياخود لەبەكۆر جىابىكرىنەۋە بۇ ئەۋەي لە كاتى پىۋىستى تۋان بەكارى

بېښن، وهك هميشه وایان كړدووه، به بهرژه وندی گروپك له له گروهه بوزجوازه كان دژي گوروييكي تر (كه به لایانه وه گوايه خراپه تره، دواكه ووتو تره، فاشيست تره . . .) .

نه گهر حيزی چینی كړي كار نه وه نه يټ كه نه و گروپانه دهری نه پرن و به ناو بانگيشه ی پيكتاتي نه كمن له وولاتيك يان چند وولاتيكدا، نه گهر دژ بين به تيگه بشتی " حيزی چینی كړي كار"، وه نه و تيگه بشته رايگه به نين كه " چینی كړي كاری خو ريك خستو له چينه كه ی دا، واته له حيزه كه شی دا"، كه نه مه یاری كړدن نی به به وشه، وه به رپه رچی تيگه بشتن و بیروړا كانی سوشیال ديموكرات (سالی نيزم، ترو تسكيزم . . .) بده بینه وه سه بارت به حيزب وهك ده زگا به کی روشن بيران، هوشياره كان، يان جه ماوهری كړي كاران . . . هتد، يان وهك هه لگري هیليكي راسته قینه و خو پيك هیته ر به شيوه به کی ئیرادی له چوارچيوه ی وولاتيكدا، كه چاوه رپي نه وه نه كات جه ماوهری ناووشيارو نه شماره زا به داوی كه ویت. يان كه نيونه ته وایه تی به لایانه وه بریتی به له فيدراليزمی چند حيزيك، يان حيزيك كه پهل و پوی هاویشتوه بو وولاتانی جيهان . . . هممو نه م هه لويسانه داوی خوداچرينيكي ته و اوته ی و به كرده وه نه كات له گگل هه موو نه و بوچوون و هه لسوكه و تانه دا كه دژن به ئينه رنالیزمی پروليتاریا، وه خو یان له خو یاندا هیچ نادهن به دهسته وه جگه له سلوكيكي ناسیونالیستی و بهرگری كړدن له وولات.

له ناو نه م تاقمه دا، له هه موویان رونت نه وانهن كه پيشخستی ريك خراوه كه یان (یا خود گروهه كانیان) وهك مه سه له یه کی ناو خو یی ، يان نيشتمانی نه بین، نامانجیان نه وایه پيش هه موو شتيك " خو یان" به هیزو پیگه يشتو بكن بو نه وای بتوان له دها تودا له سه ته ری هیزه وه په پوهندی به سن له گگل گروهه كانی تر دا. نه م ريك خراوانه پیوسته مجزیه روو بو دژایه تی كړدن، به تایه تی له رپی مناقشات و نو سین له سه ریان.

یهك بیننه جيهانیه كانی نه و گروهه وانه كه بابه تی " خاوه ندریتی تایه تی" به خو یان نيشان نه دریت، واته هه لسوكه و تكدنی دووړوی یانه ی حوكم، سال خسته سه رسال بو كو پوهنه وهی دوری " شورشگير په كان" له " نه ته وه یه كگرتوه كان" دا، نه مه ش هه لسوكه و ته كانی پارته كانی نيونه ته وایه تی دووهم باشتین نمونه یه تی. نیمه ریمان وایه كه نه م رپيگایه به حتمی روو په رووی كوسپ و ته گهری تازه و نه فسانه ی نو ی مان نه كاته وه، هه له بهر نه م هوپه به كه نه يټ خه بات كړدن نه وه ستي نریت دژي هه موو بوچوون و بهرژه وندی به کی دیارده ی گروه چینی، نه و دیارده تر سنا كهی كه روظانه نه و دابه ش كړدن دوویات ده كاته وه كه له لایه ن بوزجوازه ته وه كړي كارانی له سه ر ريك خراوه وهك خزمه ت چی بازار په كان و حكومه ته كان، واته خسته وه بهرهم هیان و دوو باره بهرهم هیانه وهی نه و زنده بایه ی كه لی يان دهرده هیتریت.

دهر باره ی هندی لایه نی تر

نیمه نازانین نه وهی كه له پيشه وه خراوه ته روو به سه بو گه یان دنی پيشناره كه مان یا خود نه، وه یان پیوست به په رپیدانیكي فراوانتر نه كات، به لام له گگل نه و ه شدا به پیوستی نه زانین ده ستي شانی هندی خالی ئی حیات بكنین. زورن نه وانه ی له دها تودا داوی نه و مان لی نه كمن: كه بی و تاچرا دده بهك و چون پیوسته هه ستن به خو ريك خستن له سه ر ناستی ئیروانی ئینه رنالیستی پروليتاریا؟ به چ جوريك نه مه دیاری نه كړیت؟ كنی پی هه له سیته؟

پرونه لای هممووان که کس بیر له وه ناکاته وه که رۆژی له رۆژان خهبات تیکهیل بکات، یاخود تهانهت بهابنیکیش بلاویکاته وه، له گهگله وانهمی که له بهرهی دوژمندا سهنگه ریان گرتوه و تی نه کوشن. نهوش ئاشکرا به که له گهگله دوژمنی چینایه تی دا به هیچ جوریک نه ریکه و تن، وه نه چوونه ناو ریزه کانی به وه، به ههچ مه به سیک بیت، له ئارادانی به. به لام مه سه له که هه رهم هه لوسته چینایه تی به نی به به رووی دوژمندا، به لکو نه و راستی به شه که له ناو نه و گروپانه دا که بهرهی دوژمن پیک ناهینن، زور جار ده مارگیری، یاخود تیروانی سهرژمیرانه ی پاک ده وری تیکه ده ری خوئی نه بینیت. واته هه له سه که وتی سیاسیه نه ی لیک جیا که ره وه، پیک هه لپرژان له سه ر " مشته ری" هاویه ش، یان گرتنه به ری هه لوسته نیشتمانی، یاخود پاراستی " قه لای تایه تی" دا پو شرا و به توندوتیژ.

ئیمه ناتوانین خو مان له وه مه سه له به بدزینه وه، له کاتی که که با به ته که پیشنیاریکی ئینه رناسیونالیستی خهباته. به لام با نه وه روون بیت که کس له ئیمه بیر له وه ناکاته وه کردار بکات له گهگله گروپیکدا که بانگیشه بو ئیونه ته وایه تی چوار، یان ماویزم، یاخود جیهانی سی یه م نه کات.

گه ر نیشانه کانی دوژمنی چینایه تی له هه ندی حاله تدا روون و ئاشکراییت، نه وا له هه ندی حاله تی تر دا شاراو به و زه حمه ته ده ست نیشان کردنی هه لوسته یکی روون له وه رووه وه، نه مه ش به تایه تی له حاله تیکدا که هه نگا و نه یت به ئاراسته ی مه به سیک که له گهگله خوئی دا پیشکوتنیکی هه لگرتوه وه زعی ئیستی یه هیزی و لیک دا بران و پرژوبلاوی به وه.

ئیمه یه گومانین له وه ی که ناتوانیت بنیاتی کومه لیک نه رکی " پرۆگرامی" بکریت که به ته واهه تی دوور بیت له کاریگه ری هه لپه رستی به وه، ته نها له حاله تیکدا، نه ویش گه ر له وانه بیت بتوانیت، که نه و نه رکانه ته نها گروپیک خوئی له گهگله خوئی له سه ری ریک بکه ویت. چونکه ناتوانین بلین که هاو پین یان یاخود گروپی تر، له م وولات یاخود نه و ناوچه ی دنیا، به هه مان شیوه گه یشتون به هه مان شت، به هه مان ئاست له خه باتدان. نه وانه له گهگله نه وه ی خاوه نی هم یاخود نه و بوچوونیش بن، گه ر هم بوچووانه به شیوه یه کی فراوانیش بلاو کرایته وه له هه ندی ناوچه دا، هه مووی به ره می تا که میژوو به که که به شی که سی پیوه نی به، هه ر له و میژوو شه وه به، که له پیشه وه ده ستمان خسته سه ری، که م یاخود هه چ نازانیت له سه ری له جیگاکانی تر.

له م رووه وه سالیکی مانگرتی کریکارانی کانه کان له به ریتانیدا، که نه بووه فاکنه ریک بو ده ست پیشخه ری که جیدی بو پیک هیئانی به ریه رچه دانه وه به کی کومه کی نیوان زور گروپ له جیهاندا، ته نها لاوازی سنوری ته سکی خه بات ده رنا پیت، به لکو ده بری کاریگه ری سیکتاریزم و نه و تیگه بشتانه نه کات که له لایه ن سوشیال دیموکراته کانه وه به باشی بناغه ی دا کو تراوه.

له رووی جهنگی نیوان عیراق - ئیران دا، له رووی وه زعی کریکاران له نه فه رقیای خوارودا، له بولیثیا و زور جیگای تری جیهان دا که پرۆلیتاریا له خه باتدا به، وه لیدان له سه ر لیدان بو رجوازیه کان هه موو سه ره لدانیکی سه رکوت نه کن، به چ هه لوسته یکی، یاخود وه لامیک، گه ر بچوکیش بیت، هه ستاین له سه ر ئاستی جیهانی؟ چون رووه رووی نه و وه زعه بیسه وه؟ چون ده ست نیشانی خاله سه ره که کمان بکه یه له پیناوی راگه یاندنی داوا که ماندا، به مه رجیک بتوانیت هه ر له سه ره تا وه خوئی پارێزیت له ترسانکی که وتی هه وه که مان به ر له ده ست یه کردنی، که زینده به چال نه کریت! (چونکه یا نه بیت پیشنیاره که غامچ و ناروشن بیت، که هه موو کس " خراب و باش" به هیئی خوئی بداته قه له م، یان زور دیاری کرا و داخرا و بیت که ته نها نه وانه بگریته وه که هه ر له ئیستا وه بنیاتی کاریکی هاویه ش نه کن پیکه وه).

به لای ئیمه وه ته نها مه رجیک که بتوانین خو مان یه بناسینین هه لسوکه وته (مارسه)، نه مه ش له به شی دووه می پرۆژه که دا روون کرا وه ته وه. گه رچی هه لسوکه وتیش و هه موو لایه کانی تریش ناتوان خو یان له تا که " زه مانه تی" به ره تی به دوور بگرن که نه ویش: خه باته.

پیشنیاری ئینتەرناسیونالیستی

به ئامانجی:

به شداری کردن له وهرچه خاندنی باری ئیستای بێ هیزی و پرژوبالوی گروه شوپشکێیه کانی پرۆلیتاری جیهانی، وه به هیزکردنی توانای به شداری کردن له خهباتی چینایه تی دا. ههروهها به مه بهستی، به هیزکردن و بهرودان به ههلوێست و تێروانی له یهك نزیك، به مه بهستی رێکخستن و چڕکردنه وهی هیزیکێ نیونه ته وهی به کگرتوو، که ته مپۆ تهو توانایه هه یه له گه له هه موو بێ هیزی و هه له کانی دا، ئیمه پیشنیاری ته م خالانه ی خواره وه ته که بێ.

1. به ره چرمانه وه به کی به کگرتوو له پرووی په لاماره کانی سه رمایه دا (بۆ نمونه ده رباره ی بزووتنه وهی کرێکارانی کانه کان له به ریتانیا، بزووتنه وهی کرێکاران له ته فهریقای خوارو، دژی جهنگی عێراق - ئێران . . هتد): بلاوکراوه ی هاوبه ش، شالۆی کۆمۆنیستانه، لیکدانه وهی سیاسیه، به کزبێن، په یوهندی هاوڕێ یانه و ئاراسته دانی به کگرتوو به پرووی تهو با به تانه ی که روو به پرووی پرۆلیتاریای جیهانی ده بنه وه.

2. به مه بهستی پیک هینانی بلاوکراوه به کی هه وال نامه یی:

أ. ده رباره ی خهباتی کرێکاران، له رێگای بلاوکردنه وه به کی فراوانی تهو خهباتانه وه پێی توانا ده ست خسته سه ر لایه نی گرنگی خهباتی کرێکارانی جیگا جیا جیا کانی جیهان، له رێگای ناساندنیان به خهباتگێرانی جیگا کانی تر، به مه بهستی پته وکردنی بوونی نیونه ته وایه تی پرۆلیتاریا و هاوڕێ یه تی پرۆلیتاریانه.

ب. ده رباره ی گروهی سیاسی جیاواز، نهك ته نها له سه ر تهو لایه نانه ی که هاوبه شی بانگه وازه که ته که ن، به لکو له سه ر ته وانه ی که دوژمنیش، چونکه ناساندنیان فاکه ریکێ پێویسته بۆ خهباتی به ره ره کانی کردنیان.

ج. زیندووکردنه وهی ته زموونی میژوویی و دووباره بلاوکردنه وهی تهو به ره مه مانه ی که خهباتی پرۆلیتاریای جیهانی به ره مه می هیناون له ماوه ی خهباتی دووردریزی پرۆلیتاریادا دژی سه رمایه وه هه موو میژووی چه وساندنه وه.

3. په ره پیدانی ووتوژی تیۆری و سیاسی له نیوان لایه نه جیا وازه کانی بزووتنه وه که به ئاراسته ی پیک هینانی هه لوێست و تێروانیکی به کگرتوو، وه وهك به شداری کردنی له په ره پیدانی هه لوێستیکی سیاسی شوپشکێرانه ی به کگرتوودا.

له نیوان ته وانه ی که نهك ته نیا ده رپێی ته م کومه له خاله ن، به لکو خۆیان ته بینه وه به شیوه به کی کرداری له ئاستی کرداریکی به کگرتوودا و تی ته کوشن بۆ پیشخستی ته م بانگه وازه - به تابه تی خالی به کی ته م بانگه وازه ی "خهباتی هاوبه ش" . . له نیوان ته مانه دا پێویستی به کی سه ره کی به که لیدوان و موئافه شاتی به مه به ست پیک به تیریت.

4. رێکخستی جیهانی گه باندنی شت به به کزی، ته مه ش داوای پیک هینانی تۆریکی خو ش دهستی ئال وگور و ها توچو ته کات، که بنکه به کی ماددی پیک ته هیتیت بۆ خالی حه وت.

5. بوونی گوڤاریکی جیهانی ، نەك وەك دەرزى دان لە نووسین و ھەلوئىستی جیاوازی گروپەكان . بەلكو وەك پيويست بىتە چەككى پتەوكردنى خەبات و چالاكى ھاوبەش ، لە پیناوی دامەزراندن و بلاوكردنەوێ ھەلوئىستی ھاوبەش ، ھەر وھا و بىن گومان ، بە تامانجى پەرەدان بە مناقەشاتی عەلەنى پيويست كە پەيوەست بىن بە بابەتى زىندووێ ئەركەكانى ئەمرۆى خەباتەو ، لەسەر ئەو چالاكیانی كە بپارادراون ، ھەر وھا لەسەر بابەتى "كراوھ" ، كە بە كۆمەكی رێك ئەكەوین لەسەر گرنكى يەكلاکردنەوێیان .

6. لە چوارچۆی رێككەوتنى ھەموو لایەنەكاندا ، ياخود تا ئەو راددەبەى كە رێككەوتنى يەكگرتوو بوو ئەدات ، رێگا بدريت بە بەشداری كردنى گروپەكانى تر لە بلاوكراوھكاندا ، وە بە پىچەوانەشەو . وە ھەر وھا بلاوكردنەوێ نووسى لایەنەكانى تر كە راي خويان ئەدەن لەسەر ئەم پرۆژەبەو لەسەر بابەتەكانى تر .

7. ھەولدان بۆ پێك ھێنانى لیدوانىكى "ناوخواى" ھاوبەش ، نەك تەنھا لە چوارچۆی گتوگوى "رەسمى و ئاشكرای" نيوان ئەم گروپ و ئەو گروپ ، بەلكو ھەر وھا بۆ برەودان بە ووتووێزى نيوان كۆمىنستەكان لەسەر ئەو بابەتەكانى كە "لەرۆن" .

تەواوى چالاكى و بپارە جوړبەجوړەكانى ئەو گروپانەى كە بەشداری ئەكەن پيويستە بەشيوەى رێككەوتنىكى ھاوبەش ئەنجام بدريت ، واتە بەشيوەبەكى كۆمەكی .

ئەم داوايە ئاراستەى كى كراوھ؟

1. ئەوانەى كە لە جیهاندا بە خەباتى رۆبەررۆبەو پەيوەستەكانى سەرمايە ھەل ئەسن ، دژى جەنگە ئىمپىريالىستەكان ، ياخود نيوان گروپە بۆرجوازيەكان ، دژى ھەموو چوارچۆبەكى بۆرجوازي (جا رەنگە و شيوەى ھەرچۆنێك بىت) ، وە تامانجيان بنیات نانى دكتاتۆريەتى پرۆليتارىايە دژى بۆرجوازيەت ، پەيوەندى كۆمەلایەتەكەى ، دژى ھەموو جوړەكانى چەوساندنەو .
2. ئەوانەى كە پشتگىرى ئەم لایەنى بۆرجوازي ناكەن دژى ئەو لایەنى تر ، ئەوانەى كە نەبەرگى لە ھاوبەبمانى چىنايەتى ئەكەن ، وەنە ھاوبەشيشن تايادا ، بەلكو لەخەباتدان دژى ھەموو بۆرجوازيەت .
3. ئەوانەى كە لەكردەویدا ئەو ئەگەبەن كە كريكاران " نيشتمان" يان نى بە ، كە ئەمەش تەنيا ئەو ئەگەبەن كە پرۆليتارىا ناتوانت بەرگى لە شتيك بكات كە نى بەتى ، بەلكو ھەر وھا ئەو ئەگەبەن كە پيويستە لەسەرمان و "ئەتوانن" بەشداری لە خەباتى شوڤرشيگى و ئەو ئەركەدا بەكەين كە لە وولاتان و جىگا جياجياكانى جیهاندا سەر ھەل ئەدەن ، لەگەل ئەو شدا كە بە بۆچوونى بۆرجوازيەت ئەو بەشداری كردنە ، ياخود "تدخل" ، وا لەقەلم بدريت كە رەوانەكردنە (تيدير) ، ياخود دەستدرىزى كردنە دژى " مافى نەتەوەكان لە ديارى كردنى چارەنووسياندا " . ئەو ياسايەى كە ھەموو جارى بەرزكراوھتەو لەكاتىكدا كە پرۆليتارىاي شوڤرشيگى و ھىزە پيشرەوەكەى ھولى بەھىزكردنى بەكىتى نيونەتەوايەتى داوھ دژى دوژمنى يەكگرتويان ، ئەو مافەى كە شەقى تىن ھەلدراوھ كاتىك كە مەبەست ئەنجام دانى داپلوسىن و لەناوېردنى بزوتنەوێ شوڤرشيگى بوو .
4. ئەوانەى خەبات ئەكەنە دژى سياسەتى " بەرگى كردن لە ئابورى نيشتمانى " ، لە مەنھەجى پەرەپيدانى ئابورى ، دژى " قوربانى دان بۆ چارەسەركردنى ئەزمە " . ئەوانەى كە بۆرجوازيەت ناتوانت سياسەتى پەرەپيدانى ئابورى و بەرگى نيشتمانيان

دەرځوارد بدات، ھەتا لەو کاتانەشدا کہ " وولاتەکەیان " ڕووبەرپرووی ھێرشى ئابووری و سەربازى و سیاسى دەرەوہ بۆتەوہ .
ئەوانەى کہ بەردەوام لە خەباتدان دژى ھەموو ھێزى بۆرجوازى لەناو وولات و لە دەرەوہدا .

5. ئەوانەى کہ خەبات ئەکەن دژى ھێزى ئابدیۆلۆجى بۆرجوازى، کہ ھەولى بەستەوہى پڕۆلیتاریا ئەدات بە ئابووری و سیاسەتى دەولەتى ئەتەوہى بەوہ،
وہ ھەولى چەک کردنى پڕۆلیتاریا ئەدات لە ژێر ناوى "واقعەکە ئەوہ ھەل ئەگریت"، یاخود "سیاسەتى" لەو دوو درێندەبە ئەوہیان ھەلبژێرە کہ سەلامەت
تە ."

6. ئەوانەى کہ "گۆرپى"، یاخود "گرتەخوى" نەقابەکان بە ئەرکى خویان نازان، بەلکو بە پێچەوانەوہ، نەقابە بە ئامرازىک و دامەزراوہىکى
بۆرجوازى و دەولەتەکەى ئەزانن. لەبەر ئەو ھۆبە نەقابە بە ھىچ جۆرىک نە دەربى بەرژەوہندى دەست بەجى و نە بەرژەوہندى مێژووى پڕۆلیتاریا،
ھەرواش دوورە لەوہى کہ ھەتا بە رێکەوتیش بێت خوى بىنیتەوہ لە پڕوگرامى شۆرشگى پڕۆلیتاریادا .

7. ئەوانەى کہ رێکەن لەسەر ئەوہى کہ یەکێک لە ئەرکەکانى زەمىنەى خەبات بەردەوامى دانە بە شەرى دژایەتى کردنى ئەو ھىلەى کہ ئاراستەى
ھاوہیماىتى چىنایەتى ھەل ئەچنیت، ئەو ھىلەى کہ نەقابە بەرگى لى ئەکات. ئەوانەى کہ سوورن لەسەر دژایەتى ئەواوى ئیوان نەقابە و چىنى پڕۆلیتاریا .

8. ئەوانەى کہ لە سنوورى توانایاندا بەشدارى پتەوکردنى ھەموو ھەولیکى "گەر چى لاواز و پچووکیش بێت" خۆ رێکخستى پڕۆلیتاریا ئەکەن دژى
سەرمایە، لە رێگای پەرەپىدان و گشتى کردنەوہ و رۆچوونى خەباتى بەرەبەرەکانى کردنى سەرمایە .

9. ئەوانەى کہ برەو بە خەبات ئەدەن دژى ھەموو کردەوہ داہلوسینەرەکانى سەرمایە، جا چ ئەو کردەوانەى بەرێگای ھێزى سەربازى
رەسمى "حکومى" یە وە ئىنجامى ئەدەن، یاخود ئەوانەى بەرێگای ھاوڕى مەدەنەکانیانەوہ، چ چەپ بێت یاخود راست. ئەوانەى کہ بەپى توانایان
ھەولى پتەوکردنى ھاویشتیوانیان ئەدەن لەگەل گروپەکانى تری ھاوڕى یاندا کہ دووچارى داہلوسین بوونەتەوہ .

10. ئەوانەى کہ لە خەباتاندا دژى بۆرجوازىت و سىستەمەکەى، تەنھا چەکیان ئاراستەى شۆبەبەک، یاخود ئاراستەبەکى ديارى کراوى سەرمایە
ناکەن، واتە (لایەنى زیاتر درێندانەترى بۆرجوازى، سەربازى... ھتد)، وە بەرگى ناکەن لە دیموکراسیەت و خەبات کردن بۆ بەرفراوان کردنى .

11. ھەر بەو مەبەستە و لەرووی سەنگەرگرتنى بۆرجوازىنەى فاشىزم / دژە فاشىزم دا، لە خەباتان دژى سروشتى چىنایەتى بۆرجوازىنەى جىھانى
دیموکراسى و دژە فاشىزم، وە لە خەباتان بۆ لەناوکردنى دەولەتى بۆرجوازى، جا گرتگە نە لە ژێر چ ھىلەکدا بێت، بە مەبەستى لەناوکردنى سىستەمى
کارى کرى گرتە لەسەر ئاستى جىھانى، لە رێگای لەناوکردنى کۆمەلگای چىنایەتى و ھەموو جۆرەکانى چەوساندنەوہوہ .

12. ئەوانەى کہ ئىتەرنالیزمى پڕۆلیتاریا بەلایەنەوہ لەسەر و ھەموو شتیکەوہ بریتى یە : لەخەبات کردن دژى بۆرجوازىت لەھەر جىگایەک ڕووبەرپرووی
ئەبیتەوہ، لەرێگای ھەرەسپىنەنەى (ئەزامى) شۆرشگى لى کاتى جەنگدا، کہ بریتى یە لە جەنگى شۆرشگى پڕۆلیتاریاى جىھانى دژى
جەنگى بۆرجوازىت، واتە شۆرشەکەى .

13. ئەوانەى بڕوايان وابە، لەگەل بۆچوونە جیاوازەکاندا دەربارەى حیزب، کہ حیزبى پڕۆلیتاریا یان ئىتەرناسیۆالیستى یە یاخود نى یە .

14. لەکۆتای دا، ئەوانەى بە پى ھىزوو مەرجى خەباتیان ئەرکەکانیان لە خەباتاندا دژى بۆرجوازىت وا ديارى ئەکەن کہ دەربى دوو ئاراستەى بنەرەتى
بێت:

أ. تاودانى پىشخستى سەربەخوى چىنایەتى پڕۆلیتاریا،

ب. بەشدارى کردن لە بنیات نان و برەویدانى نەھجى ئۆنەتەوایەتى پڕۆلیتاریا و حیزبە جىھانەکەى .

واتە لەگەل ئەوہى کہ مەرجى ئابەتەى خەبات، ھۆکارەکان، ئەرکە ئەوہلەوہکانى خەبات لە جىگایەکەوہ بۆ جىگایەکى تر بگۆریت، بە حوکمى
بوونى سەرمایە و بزووتنەوہى کۆمۆنىستى کہ بەشۆبەى جىاجىا سەرھەلئەدات، بەلام ئاسۆ و ئامانجى تەنھا یەکیکە، ئەویش پىک ھاتنى پڕۆلیتاریا بەوہ
چىن، وەك ھىزىکى جىھانى بۆ لەناوکردنى سەرمایەى جىھان .

چەند ڕوونکردنەوہیەک: .

پرومان وايه كه زور زارواو و دهرېږن پېوست به چا ككردن يا خود ته او كړدن نكهن . به دنلپاي يهوه ئيمه نه هاتووين سهرتاپا لهو لايه نه وه بهرگري له پيشناره كه بكمين ، بهلكو نه وهى گرننگه له لمان هيلى گشتى پيشناره كه به . له سهره تادا ، له خيلايى مناقه شه كه كانماندا دهر ياره ي باري سهردهم و چوئيه تى ههلدان بو دست پين كردن له پيناوى ورچه رخاندى ئم باره ي ئيسنادا ، هه ندى هاورين تارادده پهك يى هيواي يان دهرېږي ، به تايه تى چوئيه تى پيشوازي ليكردنى بانگه وازه كه و تواناي به جى هيناي . زور باش پرومان وايه كه له رووى په لامارى رور له دواى رورى بوجوازيه ت دا دزى پروليتاريا ، دزى ههوله كانى (كه زور جار لاوازي و يى هيوايى نه دن به ده سته وه) بو دوزينه وهى چاره پهك بو باري خه بات ، به رووى جهنگى نيوان بوجوازيه كاندا ، به رووى كوشتارى به رده وامى نافرته و پياوو مندل و پيرى كريكاردا ، سياسته تى سيكتاريزم ، ناراسته تى يى دهسه لآ تى ، " سياسته تى دهست به رداريوون له نركه كان به ناوى نه وه وه كه له داهاتودا يه يينه وه سهر يان " ، سياسته تى بهرگري كردن ، به هرجوزريك بووه ، له باري ئيسناى بزووتنه وه كه ، ئمانه هيجى جىگايى نى به لايى ئيمه .

دهست نيشان كردن و تيگه پيشتن له باري ئيسنا تهنيا له پهك ريگاوو ته توائت خوئى دهرېږت ، ئمويش به مه به ستنى به دهست هينانه وهى زمينه تى وون بوو ، ووزال بوون به سهر يى هيزه په كاندا .

بو ئم مه به سته پيوسته ئيلتراميكى هاويهش بخريته روو بو گورانكاره كى راديكالى په يوه ندى جهاني نيوان شورشيگيزه كان ، واته تيه ريكردنى په يوه ندى ساكارى تالوگري نامو و نوسراو (كه زور جار ئممهش بوونى نى به) ، به ره وهرگرتى هه لوئستى په كگرتو له رووى هيزشى بوجوازيه تدا دزى پروليتاريا ، به ره وهنگوانان به مه به ستنى به جى هينايى په يوه ندى كه پيوست كه بتوائت هيلى ووردبوونه وه و مناقه شات له سهر ئم و باسانه تى كه پيوست بو به هيزكردنى مه نه جى ها به شى خه بات .

به كيك لهو " پرسيارانه تى " كه پرورزه كه بهم جوړه ئمان هينيه تارواو ، نه وه به كه : به جى جوړيك ئم بهرنامه به جى به جى بكرت ؟

ئيمه دهست نيشانى پينج خال نكهن ، گهر لاي هه موان په سهند بيت ، بو چوئيه تى ريكخستى جى به جى كردنى ئم بانگه وازه . ئيمه بانگيشه تى نه وه نادمين كه وه لآ تى هه موو پرسياره كان ، يا خود كيشه كانمان بده ينه وه ، بهلكو تهنيا ئيلتراميك نيشان نه دمين به خه بات له پيناوى به دى هينايى دا .

* تاشكرايه كه بو نه وهى زامنى به دى هينايى نركيك بكرت ، يا خود دنلپاي به دى هينايى خيزاي هه ندى كردار بكرت ، پيوست به به كرتيپنى راسته وخوئ نكات . به لآ تى رامان وانى به كه به يى نه وه ئير هيجمان بو نكرتى ، به تايه تى له مرودا ، به لايه تى كه مه وه بو ئيمه كه نيشته جين ئم ناوچه يى جهاني .

* له ئيسنادا هيج توانايه كى و نايين كه بتوانين كو بوونه وه يه كى جهاني پيك به يين ، سه فه ركردن بو ئيمه (له رووى تابوريه وه) فه ده غه به . سه فه ريك به دريوايى هه شت هه زار كم نكاته كرئى پانزه مانگان (زياتر له بيست مانگه ، گهر به و رادده نزمه وه رى گرين كه له لايه ن دهوله نه وه ديارى كراوه) .

* بويه ئيمه واى نه يين كه له ههنگاوى به كم دا ، په يوه ندى وناگاداريون و مناقه شات ، له نيوان هاورين يان له نه ورويا و هاورين يان له دهره وهى نه ورويا ، به ريگايى نامو و نوسين ناردن بو يه كرتى نه نجام بدرت .

يى گومان ئم ته گهره به دوامان نه خات ، سه رگرتى كاره كانمان گرانتر نكات ، به لآ تى نه وه ناگه يه نيت كه دهسته وه ستان بوه ستين (بو ناگادارى ، گه پشتنى نامه پهك له نه وروياوه پانزه تا بيست رورى نه ووت ، ئمويش ته گهر مانگرتن له تارادا نه بيت) .

* باري تاسايش (نه وهى باوه يى به شه رعيه ت هه به ، ههر تهنيا كه ريكى به رله لآ تى به و بس ، بهلكو هه ربه شه يه كى گهره به له سه ر شورشيگيزه كان) ديسانه وه كوسپيكى تره ، به لآ تى ته توائت وه پيوسته چاره سه ر بكرت .

* هه روه ها زمان ته گهره به كى تره . له لايه ن ئيمه وه تاكه زمانيك كه بتوانين پين بنوسين ئيسپانى به . هه ندى هاورين مان به گران ته توان نيشالى و نيشگيرى و پرتوغالى بخوئنه وه . هه ندى هاورينى تر له ريگايى زور كردن له خو يانه وه ته توان فهره نسى تى بگن ، به لآ تى به لايى نه له مانى دا هيج ناكريت . زمانه كانى تر لايى ئيمه " بوونيان نى به " .

لهېر هم هڅه، نو شانهی که به ئېسپانی پیمان نه گات جیاوازی نه پیت له رووی بالاو کړدنه و په یانه وه له چا و زمانه کانی تر دا .

یو کونای هینان بهم دهست پیشخه ریه، نه وهی بنه ربه تی بوو خراوه ته به ردهم نه وانهی به گرنه گیه وه به نه نگه بابه ته که و ریکه و تن له سه ری دین .
له داها تودا نه و لایه نانهی که په یوه نده به بابه تی " ریکه خسته وه " به ده ستیان نه گات، واته چو زیه تی بینمان بو جیه جی کردنی بانگه وازه که و پیک
هینانی پروژو که .

نهمه ش ناو نیشانه که مانه بو نه وانهی په یوه ندیمان پیوه نه که ن :

فیبوری 1986

مەبەستمانە روونى كەپنەو . . .

ياخى بوون لە بانيا لۆرە

سىبەمبەرى 1993

وھكو لە نووسراوھەماندا لەسەر جەنگە لە يوگوسلافيەو خەباتكردنى پرۆليتارىا دژى ئەو روونكردنەو بەردەوامە لە بارى ژيان كە ياخى بووھەكانى بەناچارى بردووھ بەرھو تيشكاننى بىن گومان لە بەرھەكانى سوپاي سىرېدا، ئەوھمان دوويات كۆدوھ كە ھەتا لە خراپترين سەردەمى دژە - شۆرش دا تاكە بەدبلى زىندوى درىندەي سەرمایەدارى بەردەوامى خەباتى چىنايەتیمانە . لەگەل ئەوھشدا كە ئەو مەلوماتانەي دەستمان كەوتووھ لە ناوچەي شەرھەكۆھ زور پارچە پارچەن بەلام ئەوتوانەيەمان ئەداتى كە رۆشنايەك جەپنە سەر تواناو وىستى بەئىرادەي پرۆليتارىا لە ناوچەكەدا ، سەر ئەوھى كە ئەو ئاستە لە نىشانە تىكشكىنەرھەكان كە لەخۆي گرتووھ وھ ناكۆكيە كۆمەلایەتيەكان كە ھەليگرتووھ ھەرھەشەي ئاشكرای تىكشكاندننى ھەموو دامەزرادھەكانى تياھەدي ئەكرېت، وھ ئەوھشى ليوھ بەدي ئەكرېت كە بۆرجوازىت تيايدا پەنا بۆ ھىزە " پرواپىكراو " و " مەلەكى " بەكانى بەرېت .

لە سەربازگاي سىزب لە بانجا لوكا (باكورى رۆژئاواي بۆسنىا) سى تىمى سەربازى ، دەستەي يەكەمى سەربازى كراچىنا ، تىمى شانزەھەمىنى ماتۆرسواری وھ لىواي يەكەمى زىرپوش ، لە 10 ي سىبەمبەردا ياخى بوون لە گىزانەوھيان بۆ بەرھى پيشەوھى شەر . ياخى بووھ " سىزبەكان " - لەو دەقەيەوھ كە بەيەكادانى ناسيونالىستى توایەوھ - بە زىرپوشەكانیانەوھ چوونە ناو شار و دەستيان گرت بەسەر دام و دەزگا سەرھەكەكاندا ، بەتايەتي دەزگاي راديو و تەلەفیزیونی محەلى ، بەسەر ھەموو شارھەكەدا و بەسەر بنكەي سەرکردايەتي سوپادا ! راپەريوھەكان دەست بەجى دەستەيەكى سەرکردايەتيان بۆ خويان ديارى كرد ، " بەرپويەرايەتيەكى مەرھەزى كوتوپر " ، ناوبراو بە " سىبەمبەرى 93 " ، كە راپەرايەتي ئەكرا لەلايەن ئەفسەرە بىن پلەكان و پلە نزمەكانەوھ . ئەتوانرا نائىب عەریف بدۆزىتەوھ لە سەرکردايەتيەكەياندا !

داواكارىەكانيان بىتقى بوو لە : زيادكردنى " كرى بىن نرخەكەيان " (بەھاي يەك دۆلار بو مانگانەي سەربازىكى سادە) ، گرتنى " بازرگانەكانى جەنگە ، ئەوانەي لەبرى ئەوھى بىن و لە سەنگەرھەكانى شەردابن بەدواي دەولەمەند بوونەوھن بە دەست لەمەل كۆرەن لەگەل ئەوانەي لە دەسلاتدان ، خەرىكى بەسەربردنى ژيانىكى خوشن لە پشتەوھ ، ھەندى جاريش لە ناوھندىكى مۆدرېندا " . " لىستەيەكى رەشى " 700 كەسى لەناوي ئەو بازرگانە ديارى كرا و دەست كرا بە دەستگىر كۆرەن . شەرھەفى كۆرەنەوھى زىندانە بوگەنەكانيان لە ھەندى ئىواراندا داوو بە سەرۆكى شارەوانى . مانگىك لەوھەبەر سەربازەكان ، كە ھەر پرۆليتارىەكان بوون كرابوون بە سەرباز لە جل و بەرگى نىشتمانى دا ، بەئاشكرا بەرپەرچى بارى نالەبارى ژيانيان و ھەرھەشەي " چەكەكەلمان وھرگىزىن رووھو ئەوانەي لە پشتمانەوھن ! " يان ، بە زمانى خويان ، دوويات ئەكۆدوھ . لەگەل ھەموو ماوھى ئىجازەتەكە ئەترسان لەوھى لە گەرانەوھياندا خىزانەكانيان كە پەرەوازە كرابوون بۆ نەدۆزىتەوھ . پەرەوازەيەكى وا كە ئەگەر كەسەكان تيايدا بە دەردى خوشيان بىن راست نى يە . ئەو پرە پارەيشە كە دەولەت دواي تياچوونى ئەمان ئەيدا بە خىزانەكانيان تەنانت ئەوھندە نى يە كە لاشەكانيانى بىن بىخىزىتە چال !

ئەم بزووتتەۋەيە پاددەي قولى لىكترازانى كۆمەلەيەتى كە لە جەنگە كەدا ئائەھات فراوانتر ئەبوو خستەروو. لېزەدا، ئىتر ئەو ئاشكرايە كە يەككى پېرۇزى كۆمەل پارچە پارچە بوو. ھەموو "ھەولەكان بۇ گرېدانەۋە و پاكەنە بۇ ھىنانەۋەي" بىن سوودبوو. لەو دەمەۋە بۇرچوزايەت كەۋتە سەپاندنى دەم داخستىكى بەنەخشە لەۋەي كە زۆر باسى ترس و لەرزەكانى بىكرىت و بەننن بىكرىت بە ئاگرەكانى خەباتى چىنايەتى دا. بۇرچوزايەكان ئەبوايە لە بىرى "ماشىنەۋە كەپاندا بوونايە لەگەل بەووربايەۋە لە بەرچاۋگرىتى بەيە كادانەكانى سىرپ - سىرپ بەشۋەيەكى وا كە مېزۇو بەخۇيەۋە نەيدىۋە". لەپشت ئەم پياھەلدانە رۇژنامە گەريەي لۇمۇندەۋە بۇرچوزايەت مەبەستىتى ئەو درندەيە ھەشاربەدات كە خۇيان تيا مت كىرۋە، تىرۇر كىرەنە كەپان بۇ پىرۇليتارىيەكان ھەر كە ھەستان بە خستە كارى چەكە راستەقىنە كەپان، چىن دۇزى چىن، دۇ بەم كابوسە.

لە راستى دا ياخى بووكان دەستيان گرت بەسەر شارە كەدا بە ھاۋكارى پىرۇليتارىيەكانى تر. بوون بە دەرىپىكى شىۋەديار و كۇكراۋەي ئەو بزووتتەۋە نارايە قۇلەي كە ھەبوو. لەناو شاردا باردۇخەكە "ئارام" بوو، دەنگى دەقە چى تر ئەئەھات لە شەۋدا. ئەمە ئەو نەگەپەئىت كە دەۋلەت زاتى ئەۋەي ئەماۋە يان چى تر بىر لەۋە ناكاتەۋە كە ھىزە "بروئىنكراۋەكان" بىنننن بۇ تىكشكاندىن راپەرىنەكە. ئەركەكانى "Rambos" كە بەردەۋام كرايوو سەرلەۋەي يەكەم لاپەرەي رۇژنامەكان ديارنەما لە جادە سەرەكە كاندا، رامالرا لەلەين راپەرىنەكەۋە. بانجا لۇكا دۋاي چەند مانگىك بۇ يەكەم جار كارەباي بەردەۋامى بەخۇيەۋە بىنى. شۇرېشگىزەكان دەستيان بەسەر بىنكەكانى ووزە دا گرتبوو ۋە ووزەيان دەدا بەو ناۋچەيەي كە لەزىر دەستياندا بوو. دۇزى ھەموو قوربانى دانە داسەپپوۋەكانى بۇرچوزايى و جەنگە ئابورپەكەي پىرۇليتارىيە ۋە چەرەرخا لە بانجا لۇكا بەزەبرى كىرەۋەكانى و بەپىي ھىزى داۋاكارى دەستەجىي پىۋىستى يە بەنرەتە كانمان!

ھەر دەست بەجى، دۋاي راگەپاندنى ياخى بوونەكەي بانجا لۇكا، زۇرىك لە پىرۇليتارىيەكانى لىۋا جۇراۋ جۇرەكانى سوپاي سىرپى بۇستىن بەرقىيەي ھاۋكارىن ئاراستە كىرە. سوپاس بۇ ئەم پىشتوانىيەي ياخى بووكان راپانگەپاندۋە كە وىستوانە دەست بگرن بەسەر ھەموو ئەم بىنكەندا. بەداخەۋە، بەو جۇرە دەرىپانە ناتوانىت بزووتتەۋەيەك گىشتى بىكەتەۋە: راگەپاندەكان و بەرقىيە پىشتوانىيەكان بەس نىن. لەپشتى ۋوشەكانەۋە كىرەۋەكان كە گىرگىن. ئەگەر پىرۇليتارىيە مەبەستىتى بۇيەكچارى دەريازىت لەۋ قەسايەي كە بۇ زياتر لە دوو سالە ئەمى بىن كەلەپاچە ئەكرىت لە ناۋچەكەدا تەنھا رىنگاۋ تاكە رىنگا گىشتى كىرەۋەي كىرەۋەكانى ۋە چەرەرخاندنى شۇرېشگىزە (defeatism revolutionary). ئەبىت دەريازىن لە "سىرپى"، "كرواتى"، "موسلمانى" و رىزەكانى تر كە سەرمايە ھەۋل ئەدات ئىمەي بىن تىك بىشكىتتى. پەرەسەندى خەبات پىۋىستى يەكانى خۇيى ھەيە: ئەبىت چىراۋى كۆمەلەيەتى تىك بىشكىننى نەك تەنبا لە بىنكە سەريازىيەكاندا بەلكو لە تەۋاۋى كۆمەل دا. بۇ ئەمەش پىۋىستى يەكچار و بەتەۋاۋى خۇداپچىرىن لە ناشىۋناليزم جاربەدات و ئەۋەش كە پىرۇليتارىيەكان ھىچ بەرژەۋەندىيەكان نى يە لەم جەنگەدا، لەم بەلېشاۋ تياچۋونەدا. ئىمە بانگىشەي تەنھا يەك جەنگە ئەكەين، ئەۋىش جەنگە دۇزى چەۋسپىنەرەكانمان، جاتىر ئەۋان سىرپى بىن، كرواتى بىن، موسلمان يان ھەرچىيەكى تر بىن. دۇزى ئەۋانە ئەبىت ھىچ چاۋپوشىيەك نەكرىت. ھىچ نىشانەيەكى كەمەرخەمى و لاۋازى نەدرىت بەدەستەۋە.

ئامادە كىرەننى بارودۇخى ئىمانان - ۋە تەنانت چوون بە دۋاشيا - بەدەست دىت تەنبا لەرېگەي گىشتى كىرەۋەي ئەو لاسەنگىيە ھىزەكان كە ياخى بووكان لە بانجا لۇكا تۋانپوانە تەنبا لە سنورىكى ناۋخۇي دا بىچەسپىنن. لە راستى دا ماناي گىشتى كىرەۋە راستەۋخۇ لىدان و تىكشكاندىن ھەموو ئەو شتائەيە كە دەۋلەتيان بىك ھىناۋە. پىشتوانى پىرۇليتارىيەكانى بىنكە جۇراۋجۇرەكان لە ياخى بووكان دلىا كىرەۋەي خۇيان بوو لەسەر دەرخستى بەجەرگىيەكان كاتىك كە بارودۇخەكە داۋاكارى شتىكى ترە: نەك تەنبا بە پرونى سەنگەر گرتن لە ناۋ بەرەي راپەرىندا بەلكو ھەرۋەھا خىزا كىرەنشى لە رېي رادىكالى كىرەننى

داواكاره كان و جيهانى كردنه وهيان بۇ خست و كوتايى هينان به قه سايتى . بارودوخه كه هاوار ئەكات بۇ دەستگير كردنى سەر كرده كانيان ، بۇ به كار هينانى چه كه كانيان بۇ ليدانى دهولهت . . .

ووشه كان قەد هيجيان نه گورپى وه له ئيش و نازاره كانمان !!!

نیشانەى بارودوخى ئىستا له باری لاوازيه گشتیه كانى چینه كه ماندایه كه هه موو خه باته كانى گرتوته وه كه له نارادان له جیهاندا . نه بوونی به رده وامى دان ، نه بوونی به بهك گه ياندن و به رفراوان كردن . له هه رشوینك خه باته كان به رپانه بن به پهرش و بلاوى ، هه ندی مانگرتن ، هه ندی په لاماردان لیره و له وى ، وه سه رمایه له توانايدایه ئەم پهرش و بلاویه بياريزيت ، هه ر له ویش ، وه كو رويان داوه ، ئە توانریت كۆمه له ی نه بوونی و كۆمه له ی خه بات بىنریت ! هه ر ئاوش له بانجا لوكا ، ئە و كاته ی كه سه ربازه كانى تر له لیوانیا كه و ته یاخى بوون ، یاخى بووه كان رويان له له ده ستدان كرد كاتيك كه كه و ته رازى بوون له سه ر ئە و پروایه ی كه داواكاره كانيان ته نیا له لایه ن ده وله ته وه ئە توانریت به یتریته دى . به م جوړه كرده وه به پرولیتاریه كان زیاتر و زیاتر به ره ی پشه وه مانیان له رووبه روو بوونه وه ی چینه به تیه وه : وه رچه رخاندى شورشگيرانه (revolutionary defeatism) ، به ربه رچه دانه وه ی تیکه ل بوون له گه ل پلانه كانى ناسیونالیزم دا ، دژایه تی كردنى قوربانى دان بۇ وولاته نوى یه كه ی "خویان" ! ، ئە پرد بۇ ته نیا وه لام دانه وه به جهنگى تیاچوون . هه ركاتيك بۇر جوازيه ت توانی پرولیتاریه كان بكاته هاوولاتی و په رت په رتیا ن بكات له و كۆمه له یه دا كه ناوئه بریت به " خهك " چینه كه مان ، زوو یان درهنگه ، سه رى خوی تی ناوه ! جگه له وه ی ، یاخى بوونه كه ی بانجا لوكا له وانیه " یه كه م بزوتته وه ی سه ربازه كان ، راپه ریوان بیت كه ناوهندی بۆسنیه كان و سیزبه كانى گرتوه له سه ره تای جهنگه كه دا " (وه كو هه موو ده زگاگانى راگه ياندن چه زیان ئە كرد وا ناوی به رن) به لام یه كه م به یان نامه ی وه رچه رخاندى پرولیتاری (defeatism proletarian) نه بوو دژى ئەم پيكادانه (بچو بۇ نمونه جوړاوجوړه كان كه له نوسراوه سه ره كه كانماندا هاتوون " 1") .

سه ره رپای لاوازيه كان ، وه جگه له ده سه كه وته كانى چوونه پيشی مه يدانى ، ته شه نه سه ندنى په تاي یاخى بوونه كه ی بانجا لوكا ئاشكرايه . له 14ى سيپته مبه ر دا رۆژنامه كان بلاویان كرده وه كه یاخى بووه كان نهك ته نیا بزوتته وه كه یان تونودوتیز تر كردوو به لكو وه رچه رخاندى بنكه كانى ترو سه ربازه گى شارى سوکولاسى نريك سه رايقوشى گرتوته وه .

ناكوكیه كان ليك ترازاون ، یاخى بوونه كه تا ئىستا هاوتایه له نیوان هیزه به ئیراده كه ی و لاوازيه كانى دا . پرولیتاریه كان له ههنگاو هه لگرتدن به ره وه ئە و ته له یه ی كه نراوه ته وه بویان له لایه ن كارامه كانى كۆلنه دان له وتووێژه وه . تا زیاتر و زیاتر یاخى بوونه كه ناوه روكه روخینه راکه ی خوی پووچه ل بكاته وه و خوی بكاته وه به ناو خولى دۆزه خیی و تووێژه كان ، پيشنیه ركان ، دژه - پيشنیه ركان ، ريكه وته كان و توربه اته كانى تری له و چه شنه به هيج شيويهك هيج شتيك ناگوریت له باری شه كه تی له رادده به ده رى پرولیتاریه كان . وورده وورده شورشگيره كان مل ئە نین رووه و گرتی جیگه یهك له گوره پانی هه میشه نمايشی (spectacle permanent) سیاسى بۇر جوازيه كاندا . پاش هه ندی داواكارى ده ست به جى به مه به ستى گه یشتن به به ختی خویان ، پرولیتاریه كان ژاراوی بوون به سیاست گه رى و به ده رده سه ره ریه كانیان خسته ئە ستوی یه كيك له لایه نه كانى ده وله ت رووبه رپوی ئە وى تر . له سایه ی وتووێژه كاندا شورشگيره كان توانای به ئیراده ی خویان له ده ست دا له بانگیشه ی ده ست له كار كیشانه وه ی حكومه تی ناسیونالیستی له كارادزیس دا . ئە وه ی به شه ق كردبوویانه ده ره وه له ده رگای چه وشه وه بواریان دا هه ر له هه مان كاتدا له په نجه ره كه وه خوی بكاته وه به ژووردا : بانگیشه یان كرد بۇ . . . پيشخستى كاتى هه لپژاردنى گشتی . تا ئە و كاته شورشگيره كان پشتیان به ستبوو به چه كه كانى خویان - مانگرتنه كان ، وه رچه رخانده كان - به مه به ستى داسه پاندنى باشكردنى باری ژيانان ، له و كاته وه ئیتر چوكیان داداو خویان دابه ده ست بواری هه لپژاردنه وه .

به سوود وەرگرتن لهم لاوازيانه ، دهولت ، پاش ماوهپهك له پهك كهوتنى په مزی ، سهر كهوتنى به دهست هینا له وهی كه بزوتنه وه كه بهرینه وه بو چوارچیوه په کی توندوتولی وتوويز كردن و بیات به لارین دا . ناماچه كه چه مانه وهی بزوتنه وه كه بو بو ناو بارودوخیکي لاه کی ، بو مزیی و بو خالی كردنه وهی له هه مو ناوه پوكيكي تیکه رانه . به و شیوه په و تا رادده په کی وا كه قیمة تی بابه ته كه بو هندی له سهر یازه كان بو بو به رول بینین له وتوويزه كاندا ، بو هندیکی تریان نه وه بو كه لیپسراوه سیاسی په بهرتیل خوړه كان ده ریکرین ، هتد . . . نه وه بو به سهره تای دهست پیکردنی کوتایه کی . یاخی بووه كان چی تر جورته تی چه سپاندنی سهر به رزیه كه یان به پرووی توانا زه به لاهه کی دهوله تدا نه ما . هیچ کام له و وتوويزه كه ره جوراوجورانه کی که بی سل كردنه وه سووریون له وتوويزه كردنی به رده وام له گهل یاخی بووه كاندا خاوه نی پله و پایه په کی وا به رز نه بوو كه له به دیل گرتنی كه لك وهریگریت ، شتیکی وا كه به پرووی سووریون له سهر داواکاریه کانیانی لیه ده ریزین . نهك ، ته نیا له ژیره وه ، وتوويزه كان ناماده کرابوون به گوړه ی نه خشه کلاسیکه کی ناشتی خوازی و ناشت بوونه وه . پارلمان تاریزم و وتوويزه كردن بووه گوړه پانی راسته قینه بو هه موو نه و هیزه بو جوازيانه کی که توانای سه پاندنی سهر كه وتیان هه بوو . بزوتنه وه كه بو زیاتر له هه قه په ك دریزه کی كیشا . به لام له هه ردولا جیگه کی به پله و پایه هه بوو . دواى سهرگرتنی هه وله سوورینه ر ، چاوترسیتی ، ماستاوجیتی و بانگیشه نیشتمانی په كان ، بو جوازیت تیر زور لای ناشکراوو كه له له شیشدانی له ناوردنی بزوتنه وه كه دایه . کاته كه و نه بوونی له بهرچا وگرتنی پرولیتاریه كان بو نه وسهری بزوتنه وه كه یان (perspective) هیزی دایه وه به بو جوازیه ت .

بو جوازیه كان هه ویان دا بو ماوه په ك یاری بكن وه داواکاری ، نهك ریزه وهی ، شورشگریه كان " دان پابینین " . بو جوازیه ت له ریگه کی ناو نووس كردنی هه ندی له داواکاری شورشگریه كانه وه هه ولی دا بزوتنه وه كه بشیوینیت و باری بات كه خوی خوی بجواته وه . ناوا نه وان ناوانه خوازبوون كه پرولیتاریه كان دواجمن له ریگه کی په روه وازه كردنه وه زوری کاتی روپه پروو بوونه وه كه ، له ریگه کی تاوانبار كردنیان به وهی كه بوون به " خائن " . داوايان له یاخی بووه كان نه كرد كه بگه ریینه وه بو به ره کانی شهر ، هه موو کاته كه نالای " نیشتمان له مه ترسی دایه " یان نه شه كانه وه . به په جم كردنی یاخی بوونه كه به وهی كه " یارمه تی دوژمنه كانمان نه دا " به توندی بانگیشه ی یاخی بووه کانیان نه كرد بو نیشتمان په روه ری له بری نه وهی خه با تیان دووقات توندوتیوتر بكن له کراچینادا .

به لوجیکی پارلمانتاری یاخی بووه كان پیوانه ی داواکاریه کانیان دابه زانديو بو " وهرگرتنی ئیجراتاتی کاریگر دژ به بازرگانه کانی شهر " . نهك به وهی كه تم باره ی هیناوه و پیویستی په تی؟ واته دهولت ، نهوانه کی نوینه ری زور به پایه خی نه و چینن كه ژیانی له بوونی جهنگدایه : بو جوازی . سهره پای دوویات كردنه وه یان بو نه و راستی په یی كه بوون به نوینه ری پارلمان " پر به پیستی تیشه کی نه مان نی په " نه وهی له و ریگه په وه " خویان دهوله مند نه کن " ، نهوانن كه به لای نه مانه وه له " لیسته ی په شدان " و قه د له گهل نه واندا ریك نه كه وتوون ! نه مه په کیکی تره له ناكوكیه کانی پرولیتاریه كان (contradictions 'proletarians) .

دواى نه وهی یاخی بوونه كه شپزه و له کاركهوت له ژیر په لاماری دووسهره ی به لینه كان و سهرکوت كردنه كان دا چه كه کانی دابه دهسته وه . دهولت به خشیشى دا به و یاخی بووانه کی که دهست بهرداری خه با ته كه یان نه بن ، 10 رُوش پشوو له گهل به لینى جی به جی كردنی داواکاریه كومه لایه تیه کانیان ، نه مه له کاتیكا كه سهرکوت كردنی ئیختجابی دابووی له سهر کرده بنچینه په کانی راپه ریینه كه . ده سنگیر كردنه کانیش دوا وه لامی دوژمنه كانمان بوو .

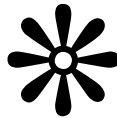
"1" بزوتنه وهی تری کومه کی وهرچه رخاندن (defeatism) ههر لهم سالدا له بهرره کانی تری پیشه وهی جهنگه پرووی دا، بو نمونه، وه کو نه وهی له نازربایجان پرووی دا، که بورجوازیه کان، بو بهرگرتن بهو لیشاوی ههلهاتهی که ریزه کانی پیشه وهی سوپای له ناگارتو - کاراباغ تیک دابوو، داوای راگرتی هه موو جوړه مؤله تیک و ناوونوس کردنی هه موو کوره گه نجه کانی ته من 18-25 ی کرد له سوپای نه ته وهی دا به دست پیکردن له مانگی نیسانی 1993 وه. ههروهها توندو تیژی راگه باندنه کانیان دژی هه لاتوووه کان دیسانه وه دان نان بوو بهو وهرچه رخاندنه ی که راسته وخو هیزه کانی نازره رایجانی گرتبووه.

دریژه دانی سه رمایه داری به قه ساجخانه که ی و چوونه وه بو یاری دبلوماسی (وتوویره کانی جنیف) ته نیا نه وکاته خو ی سه پاند که پرولیتاریا تیکشکا!!! "بو جنیف یکی نوی پیوسته نارامی بهر قه راریت له بانجالیو کادا!" بورجوازیه هه همیشه نه وهی زانیوه که دریژه دانی لیها تونه به جهنگه ههروه ک جزن به ناشتی به ته واوی له بهرزه وه ندیاندایه - بو دامرکانه وه مان، بو دهسته موکردنمان بو کوشتاری بهرره کانی شهر، بو کارخانه کان!!! به سوود وهرگرتن له هه موو لاوازیه کانی یاخی بوونه که، له پهل نه هاویشتی به چواردده وری خو ی دا، له بوگن بوونی به زه هری دیوکراسی، ده ولت توانی تیکی بشکیبیت و بیگات به شتیکی کاتی بو بهرهم هیانه وهی ناشتی کومه لایه تی و بو خوراک دان به بهرره کانی جهنگه.

له گهل په خنه گرتی بی به زه بیانه ی راسته وخومان دژی لاوازیه کان و ده رپینی ناستی یاخی بوونه که ش، خه باتگیره کومونیسستییه کان تیشک نه خه نه سهر نهو چالاکیانه ی نیشانمان نه دات که رولی وهرچه رخیته رانه ی ماینوریستی (defeatist minorities) زیندوه و به کاره. نهو چالاکیانه ی که ده رپی تیروانینه بنه ربه تیه کانی گشت چینه که مانه.

سه بیسی یاخی بوونه وهرچه رخیته ره شو رشیگیزه کان هه ناگوییکی مهن نه نین رووه و پیکه وه گری دان و ریکخستنی خه بات دژی جهنگه شان به شانی خووشک و برا چینایه تیه کانیان له وهه ری گواوی بهرره کانی پیشه وه که سه رمایه به سه رماندا سه پاندوو یه تی.

به لام ههر نه مرؤ بهر بهرچه دانه وهی پرولیتاریه کان له بانجالیو کا دا بو ی سه ملاندین که پرولیتاریا به هیچ شیوه به ک به ته واوی ناماده نی به روویه پرووی که له پاچه کردن بکریته وه له و کوشتارکاریه نوی یانه ی سه رمایه داری که بهرپیون به بی هه لگه رانه وه. ناماده ی رازی بوون نی به به قوربانی دان، به سک هه لگوشین، به نه بوونی، به مردن...

کومه کی چینایه تی له گهل هه موو وهرچه رخاندنه شو رشیگیزه کان

له هه موو بهرره کاندا!

با پرووی چه که کانمان وه رگیرین به گژ سه رکرده کانماندا،
به گژ بۆرجوازیه که ی خویماندا!